

Nio miljarder till folket

Så stoppade Den Nya Velfärden olagliga kommunala affärer

■ 4 oktober-tidningen berättar här om Den Nya Velfärdens framgångsrika kamp mot kommunernas ovilja att följa upphandlingslagarna. Under året har två principiellt viktiga segrar vunnits. Den första segern handlar om att kommunerna tvärtemot lagen underlåtit att upphandla avfallshantering. I stället har kommunala företag fått mer eller mindre eviga avtal på för dem själva förmånliga villkor – till skada för skattebetalarna! Den Nya Velfärden har hjälpt privata återvinningsföretag

att driva frågan till Regeringsrätten. Kommunerna förlorade. Nu måste de upphandla, och det gäller inte bara avfallshanteringen. Den andra segern rör Åre kommun, som otillbörligen försökt gynna ett företag framför ett annat. Konsum skulle få köpa en attraktiv tomt för en krona trots att Lidl erbjöd 6,6 miljoner kronor för samma tomt. Den Nya Velfärden har drivit frågan till EU-kommissionen, som nu kräver att Konsum betalar fullt pris. Utslaget får följd effekter. Nu får kommunerna sluta gynna sina favoriter.

4 oktober fyller 25 år

DEN 4 OKTOBER 1983 protesterade över 100 000 svenskar mot löntagarfonderna. Syftet med fonderna var att lägga Sveriges företag under fackets och statens kontroll. Men demonstrationen lyckades. Det blev inga fonder. Den Nya Velfärden förvaltar arvet efter 4 oktober och arbetar för ett bättre företagarklimat. Mycket har blivit bättre sedan 1983, men mycket återstår att göra. Till exempel är förmögenhetsskillnaderna större i Sverige än i andra jämförbara länder, vilket beror på att en stor del av svenskaras besparingar tvångsförvaltas i pensionsfonder och motsvarande. Sverige saknar en normal medelklass med en årslön på banken. Med mer pengar i plånböckerna skulle medborgarna exempelvis kunna ordna kapitalförsörjningen till de nya och växande företag Sverige behöver. Egentligen är det samma kamp som mot löntagarfonderna: frågan är vem som ska ha kontrollen över kapitalet, individerna eller kollektivet.

Klimatet instabilt

DEN NYA VÄLFÄRDEN har mätt företagarklimatet i snart tio års tid. Alliansregeringen medförde ett skutt uppåt i förväntningarna, men de senaste mätningarna har kurvan börjat peka nedåt igen. Det intressanta är att svenskarna verkligen önskar att företagarklimatet ska bli bättre och att de inte alls missunnar företagarna deras eventuella framgångar.

Idealisk åtgärd

FÖR SVERIGES FÖRETAGARE är arbetsgivaravgifterna det största enskilda problemet. Sänkta avgifter ligger alltid i topp på önskelistan. De sänkningar regeringen föreslagit är krångliga och otillräckliga. Vårt förslag är i stället en generell halvering av arbetsgivaravgifterna för alla anställda, åtminstone upp till tio anställda per företag.

Mer medborgarmakt

Rätt svar för sjukvården

DET OFFENTLIGA BETALAR för vård och sjukskrivning, men medborgarna väljer mellan alla godkända Hälso- och Sjukvårdsföretag som får konkurrera med kvalitet och tillgänglighet för att få medborgarna som kunder. HSF-modellen bygger på samma vinnande koncept som skolpengen, som utarbetades av Den Nya Velfärden i början av 1990-talet. Nu är det dags för uppföljaren inom sjukvården.

Vår röst behövs

4 oktober har sitt ursprung i den stora manifestationen mot löntagarfonderna som genomfördes för 25 år sedan. Verksamheten drivs nu av Stiftelsen Den Nya Valfärden, som är en opinionsbildande tankesmedja och arbetar för demokrati, välfärd och företagande.

Vi är partipolitiskt oberoende. Våra förslag präglas av en positiv människosyn. Vi menar att det blir bättre om makt och pengar flyttas från valda ombud till medborgarna själva. Vårt signum är nytänkande och djärvhet i kombination med trovärdighet och kompetens.

Sedan 1988 har vi presenterat konkreta förslag för ett företagarevänligare Sverige och för en ny välfärd. Hittills har vi publicerat ett sextiotall skrifter.

För en företagare finns det mycket att önska. Vi säger: förbättra företagarklimatet, halvera arbetsgivaravgifterna, förändra arbetsrätten så att det blir mindre riskabelt att anställa folk, ta bort 3:12-reglerna.

Dessutom har vi startat Konkurrenskommissionen och Företagarombudsmannen för att få ordning på offentliga upphandlingar och för att hjälpa företagare i nöd.

Den personliga integriteten är en del av demokratin. Vi har startat Integritetsombudsmannen till skydd för medborgarnas privatliv. Onödig övervakning ska vi inte ha.

Vår röst behövs. Vi försöker göra något åt sakerna. Och det gör vi – med god hjälp av Sveriges företagare!

7

ETT GRANSKANDE ÖGA:

Det är en skamfläck för svensk lagstiftning att myndigheterna utan konsekvenser tillåts strunta i domstols beslut, säger Inger Ridderstrand-Linderöth, vice ordförande i Konkurrenskommissionen.

14-16

4 OKTOBER – 25 ÅR:

Den 4 oktober 1983 lyckades Sveriges företagare gemensamt stoppa löntagarfonderna. Den Nya Valfärden driver 4 oktober mot nya mål. Kampen går vidare för förbättrat företagarklimat och ökad medborgarmakt.

12-13

KONKURRENS LÖSNINGEN:

Den Nya Valfärden har hittat lösningen på sjukvårdens problem och utvecklat Hälso- och sjukvårdsmodellen. För medborgarna ska olika valmöjligheter stå öppna oberoende av ekonomi och hälsa.

25

KAMPEN MOT STOREBROR:

Vi övervakas allt mer och ingen kan ha undgått FRA-debatten.

Pär Ström, Integritetsombudsman vid Den Nya Valfärden tar upp striden för den personliga integriteten.

innehåll:

Kommunalt mygel

- 4** Den rafflande historien om vad en liten stiftelse kan åstadkomma i kampen mot kommunalt mygel. Den Nya Valfärden sparar miljarder åt skattebetalarna

En unik arbetsmodell

- 5** "Först prövar vi befintlig lag och om det inte fungerar går vi till kanslihuset och arbetar för en förändring av lagstiftningen. Vi är inte bara en tankesmedja, utan även en handlingssmedja."

EU-kommissionens unika beslut

- 6** Utslaget är väldigt viktigt både för skattebetalarna och för företagarklimatet i Sverige, eftersom kommunerna inte längre kan mygla med underprisförsäljning för att gynna sina favoriter. Företagarombudsmannen drev pilotfallet.

Engagerade företagare

- 8** I sitt arbete som VD för Den Nya Valfärden Företagarkontakt AB har Jan Falk en mycket bra bild av företagarnas verklighet. Överst på önskelistan står sänkta arbetsgivaravgifter.

Politikerna lyssnar

- 10** Det är inte lätt att få makthavarna att lyssna i informationsbruset. Men Den Nya Valfärden har fått gehör för ett antal förändringar. De orättvisa och olämpliga miljöskattanslagssänkningen sänktes efter förslag från Företagarombudsmannen.

Idealisk åtgärd för Sverige

- 17** Sänk arbetsgivaravgifterna för alla företag – möjligen bara upp till en lönesumma på tre miljoner, motsvarande ungefär tio anställda, säger Jan Herin, fd chefsekonom på Svenskt Näringsliv

Krångligt värre

- 18** Den Nya Valfärden frågade företagare vilket det värsta regelkrånglet var. Det blev inte ett entydigt svar men arbetsrätten låg högt i topp på företagarnas svarta lista.

Kvinnligt företagande

- 25** I dagens Sverige pågår ständigt en debatt om kvinnors möjligheter att göra karriär. Nima Sanandaji skriver på uppdrag av Den Nya Valfärden en bok om möjligheter för kvinnligt företagande. Han konstaterar att bilden av kvinnors maktlöshet är för mörk.

” Jag vill gå på Tekniska museet med Maud Olofsson och Anders Borg.

Mattias Goldmann, sid 11

20 år för ett bättre Sverige

I ÅR FIRAR DEN Nya Valfärden 20-årsjubileum. Jag och före detta generaldirektören i Riksrevisionsverket tillika statssekreteraren med mera G. Rune Berggren tyckte att det behövdes någon från de politiska partierna fristående organisation som formulerade en politik för ett bättre och företagsammare Sverige.

Sagt och gjort, vi började från början och formulerade tillsammans med ett antal kloka personer en ny regeringsform för Sverige. Den heter En ny grundlag och fick beteckningen Medborgarnas Offentliga Utredningar 1988:1. Den väckte en massa uppmärksamhet. En del tyckte att det var ett fräckt tilltag av enskilda medborgare att hitta på en ny regeringsform. Men idéerna lever fortfarande, till exempel tanken att Sverige borde ha en självständig författningsdomstol som kunde hålla lagstiftarna i tukt och förmaning.

Sedan utvecklade vi vad vi döpte till kundvalsmodellen för offentlig produktion och skrev till exempel det första förslaget till skolgångssystem. Och så blev det ju faktiskt. Men många bra idéer är ännu inte förverkligade. I femton år har vi jobbat för ett pengsystem även för sjukvården och visserligen rör sig Sverige åt det hållet, men det går förskräckligt långsamt och med stor vanda och tvekan och med många felsteg.

Det är ungefär som med arbetsgivaravgifterna. Den Nya Valfärden har hela tiden kämpat för det som genom åren legat i topp på företagarnas önskelista: halverade arbetsgivaravgifter. Med alliansregeringen har det börjat hända något, men bara styckvis och delat och knappast med den beslutsamhet man skulle önska.

Vi nöjer oss dock inte med att skriva böcker och att försöka påverka politiker. En hel del kan man faktiskt göra själv när politikerna inte vill. Låt mig ge två exempel.

År 1993 konstaterade vi i boken Charta Nova – politik för entreprenörskap och nya jobb att det är svårt för entreprenörsledda företag att få riskkapital och uppmuntrade politikerna att göra något åt det. De fick några år på sig, men när det inte hände något startade vi AktieTorget, en börs för just entreprenörsledda företag. Det har väl inte löst problemet helt och hållet, men nog har det varit till avsevärd nytta.

Det andra exemplet är Konkurrenskommissionen. I början av 1990-talet uppmärksammade vi att kommuner och landsting (och staten också, för den delen) ostraffat bröt mot upphandlingslagarna, vilket var till skada inte bara för skattebetalarna, utan också för ett stort antal privata företag. Inte heller här brydde sig

politikerna om problemet och därför startade vi en privat domstol som vi döpte till Konkurrenskommissionen. Privat domstol? Ja, kommissionen prövar ärenden enligt gällande lagar, precis som om den varit en domstol, men den kan såklart inte döma, bötfälla eller finka felande kommunala beslutsfattare. Det behövs emellertid inte, för det räcker att påpeka brotten för lokaltidningarna, som gärna hänger ut de skyldiga politikerna, och det straffet kan vara nog så plågsamt.

Efter sina bedömningar förekommer det rätt ofta att Konkurrenskommissionen drar principiellt viktiga ärenden vidare till domstol och har på det sättet bidragit till att skapa rättspraxis på området.

Behöver jag påpeka att kommunerna värjde sig med näbbar och klor mot Konkurrenskommissionen och gjorde allt för att smutskastat oss? Men trägen vinner, och efter några års verksamhet har vinden vänt och det händer nu allt oftare att kommunpolitiker och tjänstemän ringer och frågar hur de ska göra i knepiga upphandlingsfrågor. Vi har helt enkelt byggt upp ett kompetenscentrum för offentlig upphandling som gratis står till förfogande för såväl kommuner som företag.

Vår verksamhet finansieras av ungefär 20 000 företagare. Företagare är visserligen snälla och vänliga människor, men de slänger inte gärna bort sina pengar i onödan. De vill ha valuta för sina insatser. Om ni visste hur ofta jag plågar mig med den svåra frågan om Den Nya Valfärden gör tillräckligt med nytta för pengarna!

Värdet av opinionsbildning kan alltid ifrågasättas, framför allt när det inte händer så mycket som man skulle önska. Men som vi har glädjen att rapportera i den här tidningen finns det nu svart på vitt på att Den Nya Valfärden – alldeles vid sidan av värdet av opinionsbildningen – har gett Sverige och svensk företagsamhet tusenfalt igen. Vi har sparat nio miljarder kronor om året åt skattebetalarna och öppnat nya marknader för över 50 miljarder om året för privata företag! Läs hela den rafflande historien längre fram.

Tack för uppmärksamheten och hör gärna av Dig!

PATRIK ENGELLAU
ordförande, Stiftelsen Den Nya Valfärden

FOTO: DENNIS GUYITT

Våga värna våra värderingar

ETIK ÄR ETT AV DE vanligaste modeorden i dag. Men vilka etiska normer är partierna villiga att värna?

De religiösa normerna har i dag inga företrädare med auktoritet. I stället är det politiker som avgör vad som är etiskt godtagbart. Det gör de i kyrkomötet och i riksdagen. Båda dessa institutioner är rent politiska församlingar. Företrädarna för kyrkan har en rådgivande funktion men ingen talan. Det har däremot företrädarna för andra i Sverige förekommande religioner, som självständigt utformar sin etik . År de etiska normer som har utgjort grunden för det svenska samhällslivets utveckling inte värda att värnas?

VÄRNPLIKTEN HAR DE senaste hundra åren utgjort en uppoffring som alla har accepterat som ett etiskt krav på medborgarna att försvara vårt land. Det är oförklarligt att politikerna nu anser sig kunna avvara denna sammanhållande (och kanske uppfostrande) funktion i samhället. Och rent absurt är det att politikerna säljer ut landet genom de tidigare ned-

skärningarna i försvaret, särskilt i belysning av de oroande händelserna i Georgien under augusti. Är inte svenskt självbestämmande värt att värna?

Familjepolitiken präglas av en utbredd normlöshet, en låtgå-politik. Inget parti vågar ta strid för de värden, som de säger sig vilja värna, av rädsla för att en allmän opinion kanske har en annan uppfattning. En generande tystnad breder ut sig i det heliga samförståndets namn.

SMÄFÖRETAGEN ÄR alltså satta på undantag, samtidigt som ingen törs ifrågasätta de oetiska fantasiersättningar som storföretagens ledningar beviljar sig själva. I vart fall gör ingen något åt dem. Kanske hoppas politikerna att kunna komma i åtnjutande av sådana ersättningar, när de lämnar sina uppdrag.

"Om yxan är slö och eggen inte slipas, får man bruka desto större kraft", säger Predikaren.

G RUNE BERGGREN
Senior Advisor Den Nya Valfärden

Medborgarna äger staten

DEN PERSONLIGA integriteten blir alltmer hotad. På område efter område anser representanter för statsmakten att de med suverän självklarhet kan stövla in i människors privatliv för att avlyssna, registrera och samla data om hur vi lever våra liv.

FRA-lagen har fått mycket uppmärksamhet, men är ändå bara ett exempel i mängden.

Nu bereds exempelvis en lag som tvingar teleoperatörer och bredbandsföretag att lagra information om vilka vi ringer, mejlar och sms:ar samt var vi befinner oss geografiskt när mobilen används. För alla medborgare, inte bara för dem som misstänks för brott.

STÄNDIGT FÅR VI FRÅN politikerna höra olika varianter på mantrat "polisen behöver den här informationen i sin kamp mot terrorism och annan grov brottslighet".

Det där ordet "behöver" andas förakt

för medborgarnas privata sfär, på det sätt det används.

Självklart krävs en viss övervakning i ett rättssamhälle, men den ska inriktas på de brottsmisstänkta och inte förfalla till urskilningslös massövervakning av hela svenska folket.

DEN MÅNGHUNDRAÅRIGA utvecklingen av ökade medborgerliga rättigheter, från situationen där medborgarna var undersåtar under en "konung av Guds nåde" till den moderna demokratin, har långsamt börjat reverseras.

Denna begynnande undersåtefiering måste omedelbart stoppas.

Det behövs en attitydförändring inom det politiska frälset. Våra politiker i regering, riksdag och politiska partier måste inse att det är medborgarna som äger staten, inte tvärtom!

PÄR STRÖM
Integritetsombudsman Den Nya Valfärden

Den Nya Valfärden sparar

Under det senaste året har två verksamheter som drivs av Den Nya Valfärden – Konkurrenskommissionen och Företagarombudsmannen – vunnit avgörande segrar i domstolarna. Dessa segrar kommer att spara miljardtals kronor för skattebetalarna och öppna upp den

offentliga sektorn för konkurrens som skapar nya möjligheter för privata företag.

Här berättar 4 oktober-tidningen den rafflande David mot Goliath-historien om vad en liten stiftelse kan åstadkomma i kampen mot kommunalt mygel.

Regeringsrätten stödjer Konkurrenskommissionen

I våras föll Regeringsrättens dom i mål nr 176-179-06 och 172-175-06. Tomelilla och Simrishamns kommuner förlorade. Fyra sopåkerier – varav Liselotte Löf AB var ett – vann. Konkurrenskommissionens chefsjurist Pär Cronhult drev målet åt sopåkarna.

Bakgrunden är följande. Kommunerna är enligt lag skyldiga att ta hand om och förstöra avfall och sopor. En del kommuner låter sina egna förvaltningsgöra jobbet. Det är lagligt. En del kommuner upphandlar avfallstjänsten från privata bolag.

Det är naturligtvis också lagligt. Men en del kommuner skaffar sig ett eget bolag och lägger ut jobbet på det bolaget utan upphandling. Det är lagligt, säger kommunerna. Det är olagligt, har Konkurrenskommissionen hävdat i åtskilliga år.

Drev två pilotfall

År 2004 beslöt Konkurrenskommissionen att driva två pilotfall. Fyra privata avfallsbolag ställde sig till förfogande som klagande och därefter stämde Tomelilla och Simrishamns kommuner, som utan upphandling uppdragit avfallstjänsten åt det kommunala bolaget Sydvestskå-

nes Avfallsaktiebolag (SYSAV).

I april 2005 förlorade kommunerna i länsrätten:

"Länsrätten ... förordnar att Kommunen skall göra om upphandlingen av ifrågavarande tjänster".

Kommunerna överklagade till nästa instans, kammarrätten. Dom föll i december 2005:

"Kammarrätten avslår överklagandet." Kommunerna överklagade till Regeringsrätten. Dom föll den 17 mars: "Regeringsrätten avslår överklagandet."

Konkurrenskommissionen hade alltså rätt i att kommunerna genom alla år på ett olagligt sätt gynnat sina egna bolag. Genom detta mygel satte de konkurrensen ur spel och missgynnade därmed både skattebetalarna och privata företag.

De privata företagen jublar

Annika Helker Lundström är chef för de privata avfallsföretagens branschförening Återvinningsindustrierna. "SYSAV-domen är oerhört viktig", säger hon. "Det går inte att finna ord för vad detta betyder. Vi är tacksamma att Konkurrenskommissionen tagit sig an vår bransch. På egen hand hade vi aldrig kunnat driva den här processen."

Sonny Löf är styrelseledamot i Liselotte Löf AB (och pappa till Liselotte själv), ett av de fyra återvinningsföretag som var parter i SYSAV-målet.

– SYSAV-domen var en total och fullständig seger för de privata företagen i deras kamp mot orättvisa och kommunalt godtycke, säger

SYSAV-domen var en total och fullständig seger för de privata företagen i deras kamp mot orättvisa och kommunalt godtycke.

Sonny Löf, som varit företagare inom renhållning sedan 1964, om domen.

Sonny Löf, som varit företagare inom renhållning sedan 1964.

Sonny Löf minns hur det var innan Lagen om offentlig upphandling (LOU) trädde i kraft år 1994:

– Tidigare var det helt laglöst. Kommunerna bestämde helt på egen hand, ibland efter uppgörelser med privata karteller. Utomstående företagare var helt chanslösa hur bra priser och övriga villkor de än erbjöd. Det är klart att det där systemet gav utrymme åt en del ljusskygga överenskommelser. När LOU kom tackade jag vår herre. Äntligen kom det spelregler som kommunerna måste följa.

Men när det kom till kritan struntade kommunerna i alla fall i att följa lagen. De påstod att den ofta inte gällde.

– Det fanns inget sätt att komma åt vad jag och många med mig uppfattade som kommunalt lagtrots,

fortsätter Sonny Löf. Det är därför SYSAV-domen är så bra. Den förklarar klart och tydligt att kommunerna måste följa LOU. Jag kan inte tänka mig att kommunerna vågar trotsa Regeringsrättens utslag. Det är fantastiskt bra. Utan bra spelregler som faktiskt följs är det omöjligt att driva företag.

Förstämning i kommunen

På kommunsidan råder förstämning. Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation. Så här skriver Avfall Sverige på sin hemsida:

Regeringsrättens dom: Sämsta möjliga utfall som får stora konsekvenser.

Avfall Sverige har gjort en första analys av Regeringsrättens dom, där man slår fast att kommunerna Simrishamn respektive Tomelilla skulle ha upphandlat avfallstjänsten enligt lagen om offentlig upphandling.

Domen innebär att dessa kommuner inte kan betrakta sitt samägande i SYSAV enligt konsortialavtalet som egen regi-verksamhet. Konsekvenserna av domen blir mycket långtgående och avsevärt mer omfattande än kanske någon tidigare kunnat bedöma.

Sveriges kommuner och landsting ber regeringen om nödvändiga lagändringar med anledning av regeringsrättens dom om att ett kommunägt avfallsbolag inte får ta hand om avfall utan att tjänsten först upphandlats.

FAKTA: Ny marknad sparar

► Enligt en ännu inte offentliggjord konsultutredning kommer konsekvenserna av domen att sträcka sig långt utanför Tomelillas och Simrishamns kommungränser. Regeringsrättens dom är otvetydig, konstaterar utredningen. Kommuner och landsting måste följa Lagen om offentlig upphandling när de köper tjänster från

SCHACK MATT. Regeringsrättens dom innebär

Pär Cronhult: Vi har en unik arbetsmodell

Pär Cronhult är chefsjurist på Konkurrenskommissionen, som ingår i Den Nya Valfärden, och den som drivit bland annat SYSAV-målet i domstolarna.

Vad gör Den Nya Valfärden som inte alla andra gör?

– Till skillnad från andra

opinionsbildande organisationer strävar Den Nya Valfärden och Konkurrenskommissionen inte bara efter att förmå politiker att ändra lagarna till förmån för den ena eller det andra intresset. Dessutom jobbar vi med de praktiska förändringsmöjligheter som ofta finns vid sidan av påtryckningarna på politiker. Till exempel har Kon-

kurrenskommissionen drivit ett antal pilotfall i domstolarna.

Hur många fall har ni drivit?

– Under de femton år jag arbetat på Den Nya Valfärden har det blivit minst ett tiotal fall i Regeringsrätten och två fall i Högsta Domstolen och dessutom ett otal fall som stannat i lägre instanser.

Hur har det gått?

– Vi har aldrig förlorat något i Regeringsrätten. I Högsta Domstolen har vi en förlust och några enstaka förluster i lägre instanser.

Säg mer om vad som är så speciellt med ert sätt att arbeta.

– Vi prövar befintlig lag först, och om det inte fungerar går vi till kans-

miljarder åt skattebetalarna

miljarder åt skattebetalarna

kommun- och landstingsägda bolag, även om de är hel- eller delägare i bolagen.

► Ny marknad värd 56 miljarder kronor om året sparar nio miljarder till skattebetalarna. Domen innebär att landets kommuner nu måste upphandla varor och tjänster i konkurrens till ett värde som utredningen uppskattar till drygt 56 miljarder kronor.

Konkurrens leder till besparingar och ökad effektivitet. Man brukar räkna med att konkurrensutsättning leder till besparingar på mellan 10 och 20 procent. SYSAV-domen kan leda till att landets kommuner enligt utredningen tillsammans sparar kanske 9 miljarder kronor.

schack matt mot olagliga kommunala uphandlingar.

FOTO: ISTOCK

lihuset och arbetar för en förändring av lagstiftningen. Så arbetar både Konkurrenskommissionen och Företagarombudsmannen. Man kan åstadkomma väldigt mycket genom att driva saker i domstol och få fram praxis om hur lagarna ska tolkas. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) brukar tolka lagarna som kommunerna vill att de ska tolkas, men

” Vi provar befintlig lag först, och om det inte fungerar går vi till kanslihuset och arbetar för en förändring av lagstiftningen.

när vi sedan tar frågorna till domstol visar det sig ofta att SKL har fel. Lagarna är ofta bättre än man tror.

Berätta om SYSAV-målet!
– Det gäller en fråga som Konkur-

renskommissionen hävdar sedan 1994, nämligen att Lagen om offentlig upphandling ska vara tillämplig på alla köp som myndigheter gör – även när de köper från egna bolag. Så har vi sagt, men kommunerna

har i alla sammanhang hävdat att vi har fel.
– Under årens lopp har vi fått detta prövat i domstol två gånger. Det gällde Haninge och Landskrona. I båda fallen fick vi rätt i både länsrätt och kammarrätt, men när kommunerna ville ha prövningstillstånd i Regeringsrätten så fick de inte det. Det unika

med SYSAV-målet är att Regeringsrätten för första gången i ett sådant här fall beviljade prövningstillstånd när kommunerna överklagade sina förluster i lägre instanser.
Så förlorade de alltså igen i Regeringsrätten och därmed är saken slutgiltigt fastställd: myndigheter måste upphandla!

EU-kommissionen fäller Sverige

ENIGA. Ett enigt hus mot underprissättning.

FOTO: FRANK DE MEYER

Konsum hade fått löfte om att köpa en attraktiv tomt i centrala Åre av kommunen för en krona. Det blev bråk i kommunen och priset höjdes till en miljon kronor, vilket senare, efter mer bråk, höjdes till två miljoner kronor. Sedan genomfördes affären.

Företagarombudsmannen blev informerad om saken och tyckte det verkade mygel. Den aktuella tomten var uppenbarligen mer värd eftersom livsmedelskedjan

Lidl på ett tidigt stadium erbjudit sig att betala 6,6 miljoner kronor för tomten. Här fanns uppenbar anledning att misstänka att kommunen ville gynna Konsum på ett otillbörligt sätt.

Företagarombudsmannen anmälde Åre kommun till EU-kommissionen för misstanke om otillåtet statsstöd. I februari 2008 kom EU-kommissionen fram till att stödet var otillåtet. Sverige ålades att se till att det otillåtna statsstödet betalas tillbaka, det vill säga att Konsum betalar ytterligare 4,6 miljoner kronor för tomten.

Företagarombudsmannen om EU-beslutet

Vad innebär EU-beslutet?

– Det är väldigt viktigt både för skattebetalarna och företagarklimatet i Sverige eftersom det gör klart att kommuner inte längre kan mygla med underprissäljning för att gynna sina favoriter.

Finns det mycket sådant mygel?

– Absolut! Ofta handlar det om att gynna en stor arbetsgivare i kommunen eller ett företag som vill etablera sig på orten. Kanske tror politikerna att om företaget är viktigt för kommunen så är det som är bra för företaget även bra för kommunen. Men så är det naturligtvis inte när det handlar om att slumpa bort kommunens tillgångar. Då missgynnar man skattebetalarna som inte får fullt betalt för marken de äger via kommunen. I Å refallet betydde det ungefär 500 kronor per kommunmedborgare, alltså några tusenlappar för en vanlig familj.

Men hur kan det vara dåligt för företagarklimatet att företag får köpa mark billigt?

– Ett bra företagarklimat förutsätter fri och öppen konkurrens på lika villkor. Det är företagarnas affärsidéer som ska vara avgörande i konkurrensen, inte vilka känningar företagaren har hos kommunen. Den här typen av affärer görs dock upp mellan kommunen och ut-

FOTO: ANN EK

Mårten Hyltner, Företagarombudsman vid Den Nya Valfärden.

valda företag. Det är alltså inte så att alla företag får en möjlighet att komma över mark billigt. Då snedvrids konkurrensen och det är dåligt för företagarklimatet.

Kan man förvänta sig andra effekter av EU-beslutet?

– Aktörerna lär sig av det här. Företagen kommer inte längre att stillatigande acceptera att konkurrenser får favörer. Till exempel blev det nyligen bråk i en kranskommun till Stockholm när kommunen ville sälja en kommunal skola till en särskild friskola samtidigt som en annan friskola var villig att betala mycket mer.

Oberoende – Den Nya Valfärdens styrka

FOTO: ANN EK

Med träffsäkra iakttagelser av sin samtid har G Rune Berggren påverkat demokrati-debatten i Sverige under 20 år.

Som medarbetare i tankesmedjan Den Nya Valfärden tillika ordförande i Konkurrenskommissionen och med lång erfarenhet av offentlig verksamhet är kritiken skarp men aldrig utan konstruktiva förslag till förändring. Oberoende och objektivitet är hans signum.

Vilka frågor är viktigast för Den Nya Valfärden?

► Det är vitalt att Den Nya Valfärden är en

oberoende och självständig tankesmedja, med tonvikt på oberoende. En föresats jag burit med mig sedan min tid som chef för Riksrevisionsverket. Även om jag verkat nära den politiska sfären hyser jag en sund skepsis till politikens

Dagens nuvarande system är kanske ett av de största hindren för företagare och arbetsgivare att våga anställa.

inre värld och har lärt mig att det är egenintresset som styr det politiska spelet.

► Att fortsätta det gedigna och uthålliga utredningsarbetet inom såväl Konkurrenskommissionen som Företagarombudsmannen och ge företagare hjälp mot osund konkurrens och myndighetsmissbruk.

► En specifik sakfråga är svår att peka ut men att fullfölja kritiken mot arbetsgivaravgifterna är centralt. Dagens nuvarande system är kanske ett av de största hindren för företagare och arbetsgivare att våga anställa. **ELIZABETH ZAAR**

FOTO: ANN EK

”Jag reagerar starkt mot hur kommunerna sköter sina affärer”

Inger Ridderstrand-Linderöths engagemang mot kommunalt fiffel

Inger Ridderstrand-Linderöth har varit ledamot av Konkurrenskommissionen sedan 1994.

Med en solid bakgrund som stadsjurist i Stockholms stad har hon bidragit till många avgöranden i Konkurrenskommissionen som lett till att kommunernas bristande respekt för lagen dragits fram i ljuset.

Inger är en upptagen person så mellan två möten har hon tid att ge oss svar på några frågor.

Varför har du valt att engagera dig i Konkurrenskommissionen?

– Jag har alltid reagerat starkt mot hur kommunerna sköter sina affärer. Kommuner och myndigheter som bryter mot lagen snedvrider konkurrensen och skadar medborgarna som skattebetalare och konsument. Därför var det självklart för mig att delta i Konkurrenskommissionens arbete när ordförande G Rune Berggren frågade mig om jag ville ingå i styrelsen. Jag vet av lång erfarenhet hur olika kommuner och även staten struntar i kommunallagen och reglerna om upphandling. Jag vet också hur svårt det är för

privata företagare att komma tillrätta med de orättvisor kommunernas lagbrott orsakar.

– Jag tycker inte heller om kommunernas ambitioner att leka företag. Vi ser nu en ökande strävan hos kommunerna att oftast, i bolagsform, driva verksamhet som inte är tillåten enligt kommunallagen och på så sätt konkurrera ut privata företagare. I de fallen har Konkurrenskommissionen särskilt uppmärksammat, tvätterier, gym, kaféer och översättartjänster.

Hur har ni lyckats?

– Vi har kommit en bra bit på väg. Genom att ärenden förs vidare till domstol medverkar Konkurrenskommissionen till att utveckla rättspraxis. Flera fall har tagits upp av Regeringsrätten och ett viktigt exempel är den nyligen meddelade dom (SYSÄV-domen) som slår fast att kommuner inte får tilldela sina helägda bolag uppdrag utan upphandling.

Många enskilda företagare drar sig för att framträda i mål mot kommuner eftersom de kan uppleva ett hot att den som överklagar inte kommer få några kommunala uppdrag i framtiden.

Sådana missförhållanden var det avsikten att Konkurrenskommissionen

skulle råda bot på och det har vi lyckats med. Vem som helst kan anmäla ett ärende till Konkurrenskommissionen och en fråga behandlas alltid anonymt. Handläggningen är kostnadsfri.

Vad är kommissionens viktigaste uppgift?

– Eftersom det i förvaltningsprocessen inte förekommer rättegångskostnader måste den som vill driva ett ärende mot en kommun betala ur egen ficka. Detta har lett till att det är få advokater som ägnar sig åt dessa frågor. Konkurrenskommissionen utför därför en betydelsefull och angelägen uppgift som tidigare ingen annan haft intresse eller kunskap att utföra.

– Ett problem som återstår att lösa är missbruket med främst kommuners domstolstrots. Det är en skamfläck för svensk lagstiftning att myndigheter utan konsekvenser tillåts strunta i domstols beslut som kräver att myndigheten vidtar viss åtgärd.

– Det är också tillfredställande att få arbeta tillsammans med kunniga och erfarna ledamöter och med ett synnerligen kvalificerat kansli. Jag har aldrig ångrat att jag tackade ja till G Rune Berggrens förslag.

ELIZABETH ZAAR

Vilseledande upphandling

Östersund. Jämtkraft AB kritiseras av Konkurrenskommissionen för att ha brutit mot lagen om offentlig upphandling. En grundläggande princip för all upphandling är att tänkbara leverantörer skall få korrekt information om vad som upphandlas. Jämtkraft har i upphandlingen annonserat vilseledande och det har inte klart framgått vad som avses med de olika krav och kriterier som ställs upp för tilldelning av kontrakt. Konkurrenskommissionen menar att de som lämnar anbud inte ska behöva gissa sig till vad som krävs eller hur värderingen av anbuderna går till.

Upphandling värd 200 miljoner felaktig

Sundsvall. Det kommunala bolaget Sundsvall Arena AB har brutit mot lagen om offentlig upphandling vid upphandlingen av ett äventyrsbad i Sundsvall värd ca 200 miljoner kronor. Konkurrenskommissionen kritiserar Sundsvall Arena AB för att ha åsidosatt flera av de krav på affärsmässighet, transparens och likabehandling som krävs enligt lagen. Bolagets bristande hantering riskerar att Sverige kan fällas för fördragsbrott i EG-domstolen.

Olaglig fjärrvärme för 31 miljoner

Munkedal. Uddevalla Energi AB levererar fjärrvärme åt Munkedals kommun. Kommunen kritiseras av Konkurrenskommissionen för att ha tecknat avtal direkt med bolaget utan offentlig upphandling. Även kommunens fastighetsbolag Munkbo kritiseras för att på samma sätt ha tecknat avtal direkt med Uddevalla Energi AB utan upphandling. I lagen finns i normalfallet inget utrymme för att teckna mångmiljonkontrakt utan offentlig upphandling framhåller Konkurrenskommissionen i sin granskning.

Helsingborg driver olaglig entreprenad

Helsingborg. Helsingborgs stad ska utföra fastighets-tjänster till Höganäs kommun till ett värde av drygt två miljoner kronor. Konkurrenskommissionen är kritisk mot avtalet och menar att Helsingborgs stad tränger ut privata aktörer från marknaden och snedvrider konkurrensen. Huvudregeln enligt kommunallagen är att en kommun inte får verka utanför den egna kommunen eller tillgodose annat än de egna kommuninvånarnas behov.

Landstinget tecknade olagligt konsultavtal

Västernorrland. Landstinget Västernorrland har köpt konsultläkartjänster från Beroendecentrum Stockholm, en förvaltning inom Stockholms landsting utan att ha genomfört någon annonserad upphandling. Konkurrenskommissionen visar i en utredning att inga av de undantag som finns i lagen från kraven på upphandling i konkurrens styr avtalet. Avtalet bryter mot gällande bestämmelser och snedvrider konkurrensen på marknaden.

Olagligt avtal om marksanering

Karlskrona. Kommunen har ingått ett markavtal om en överlåtelse av en fastighet till ett privat entreprenadföretag samt gett företaget uppdraget att sanera den kraftigt förorenade marken för över 10 miljoner kronor. I en utredning från Konkurrenskommissionen framkommer att avtalet är olagligt eftersom det inte upphandlats. Avtalet mellan Karlskrona kommun och entreprenören har kommit till vid sidan av bestämmelserna för offentlig upphandling och de bakomliggande EG-direktiven.

Avtalet med kommunchefen olagligt

Boden. Kommunchefen i Boden hyrdes in från ett privat konsultbolag. Avtalet strider mot reglerna för lagen om offentlig upphandling eftersom det direktupphandlats. Konkurrenskommissionen kritiserar även avtalet eftersom anbudet från konsultföretaget kom in för sent och därför skulle ha förkastats. Att hyra in en konsult som kommunchef är dessutom märkligt eftersom en sådan konstruktion i praktiken inte ger något juridiskt mandat att besluta för kommunens räkning.

FAKTA: Konkurrensmissionen – en oberoende expertgrupp

► När myndigheter upphandlar varor och tjänster görs många fel. Företagare blir felaktigt behandlade och konkurrensen snedvrids med offentliga medel. Därför inrättade Den Nya Valfärden 1994 den oberoende expertgruppen Konkurrenskommissionen.

► Sedan starten har mer än 500 utredningar genomförts. Konkurrenskommissionen föreslår flera ändringar i

lagstiftningen, bland annat bör kommunalt domstolstrots motverkas genom sanktioner i lag och de kommunala bolagens beslut ska gå att överklaga.

► Konkurrenskommissionens medlemmar: **G Rune Berggren**, (ordförande) tidigare generaldirektör Rikssvisionsverket. **Sigvard Berglöf**, tidigare regeringsråd. **Patrik Engellau**, ordförande

Den Nya Valfärden. **Erik Nerep**, professor i handelsrätt vid Handelshögskolan Stockholm. **Lennart Palm**, Näringslivets regelnämnd **Inger Ridderstrand-Linderöth**, (vice ordförande) tidigare stadsjurist, Stockholms Stad. **Hans Stenberg**, juris doktor, ledamot Sveriges Advokatsamfund **Pär Cronhult**, föredragande.

► Kontakt: Vill du veta mer eller anmäla ett ärende? Kontakta Pär Cronhult. Konkurrenskommissionen tar inte betalt för sina utredningar. Som anmälare kan du givetvis vara anonym. **Konkurrenskommissionen** Box 5625, 114 86 Stockholm Tfn: 08-545 038 18 Fax: 08-611 35 62 E-mail: kko@dnv.se www.dnv.se

Den kommunalgrå vardagen måste fungera

Fagersta är en kommun som enligt Aristoteles har den optimala storleken. Enligt honom skulle en stad ha 10 000 – 15 000 invånare; för "då kan man fortfarande se den andres ansikte". Våra 12 200 invånare ligger alltså bra till och endast strax under medianstorleken för svenska kommuner som faktiskt bara är 15 100.

En liten kommun har förstås många storleksnackdelar vad gäller resurser, utredningskapacitet, möjligheten till att ha specialistkompetens etcetera. Men vi fixerar oss inte på dem utan siktar på att utveckla våra storleksfördelar! I en liten kommun ska man banne mig kunna vara mycket mer direkt, vara nåbar och även från högsta nivå snabbt kunna åka ut på plats. Allt det som av naturliga skäl inte låter sig göras i storstäderna.

I en liten kommun kan budskap också snabbare få genomslag för via direktkontakt nås en hyggligt stor andel av befolkningen öga mot öga och lokala media når resten.

DET VIKTIGA ÄR DOCK INTE det vi säger utan – förstås – det vi gör. Det gäller i de vardagliga kontakterna men också i mer strategiska val som att tillsammans med det lokala näringslivet bygga upp en verksamhet för att intressera ungdomar för naturvetenskap och teknik.

Den inleddes som ett femårigt, gemensamt finansierat projekt med namnet skola-näringsliv. Där har både stora och små företag helhjärtat ställt upp med handledare och andra resurser och målgruppen har varit från förskolan till och med grundskolan. För arbetet måste ske långsiktigt och börja i tidig ålder om det ska ha någon effekt!

Kommunen är inget hus med telefoner, utan alla som bor, lever och verkar här.

Till det vi gör kan nämnas satsningen på Ung Företagsamhet som kanske är det viktigaste redskapet för att bredda ungdomars reella livschanser på en bruksort. Skillnaden mellan att vara plåtslagare eller starta plåtslageri ska helst inte vara större än den enda bokstav som skiljer orden åt! Målet är förvisso inte att alla ungdomar ska bli företagare – men gärna att alla blir företagsamma!

Eller att vi snabbt såg till att bli certifierade som ett teknikcollege med inriktning på jämställdhet och entreprenörskap. Eller att i styrelsen i de två samverkande kommunernas näringslivsorganisation ta med representanter från näringslivet. För att ta några konkreta exempel.

PRINCIPEN FÖR ATT GÖRA NÅGOT NYTT är ofta att kombinera gamla företeelser på ett tidigare oprövat sätt. I sociala sammanhang stavas detta gränsöverskridande samarbete. Vi satsar på samverkan i många dimensioner som stimulerar varandra. Politiskt har vi ett bra samarbete i många grundläggande frågor tvärs över block- och partigränser. I samhället söker vi hitta gemensamma intressen med såväl enskilda som föreningar, församlingar och företag. Och mellan kommunerna i närområdet har vi skapat ett flertal gemensamma organisationer för att spara pengar, men också kunna rekrytera och behålla kompetent personal. Och det är i dessa möten med olika företrädare som innovativa idéer växer och erfarenheter kan spridas.

Grunden till samlivsfilosofin är ytterst synen på kommunen och kommunmedlemmen. Kommunen är inget hus med telefoner, utan alla som bor, lever och verkar här. Det är med gemensamma krafter vi kan och har förändrat vår lokala verklighet. Kommunmedlemmen ska inte reduceras till en kund av offentlig service utan ses som en kompetent medborgare som på olika sätt kan bidra till att bygga ett samhälle.

Basen för ett bra företagsklimat är således ett bra samhällsklimat. Och förutsättningen för det är att den kommunalgrå vardagen fungerar från förskolan till ålderdomshemmet.

Det är i vardagen samhället byggs. Var dag.

Stig Henriksson
vänsterpartist och sjukgymnast

Jan Falk vet vad Sveriges företagare tycker och tänker

Jan Falk är vd för Den Nya Valfärden Företagarkontakt AB. Han är chef för ett trettio-tal näringslivskonsulter med uppgift att informera Sveriges företagare och andra företagsledare om vad Den Nya Valfärden sysslar med och att få företagarna att ge finansiellt stöd till verksamheten.

Vad gör du en vanlig arbetsdag, Jan Falk?

– Bland annat pratar jag dagligen med näringslivskonsulterna om vad de hört i samtal med svenska företagare och företagsledare.

Hur många företagare har ni kontakt med?

– Det brukar bli omkring 3 000 ofta rätt ingående samtal i veckan. Ibland har näringslivskonsulterna timplånga diskussioner med företagare, särskilt när man kommer in på frågor som känns angelägna för dem. Svenska företagare är mycket engagerade!

Det betyder att du lyssnar till omkring 600 företagarröster varje dag eller 120 000 om året!

– Det är sant.

Tror du att det finns någon annan i Sverige som håller örat lika nära företagarnas verklighet?

– Inte vad jag känner till.

Vore det inte intressant för till exempel näringsminister Maud Olofsson att ringa till dig med jämna mellanrum?

– Hon är välkommen att höra av sig. Jag tror att det skulle ge henne ett bra kompletterande perspektiv på företagarnas frågor.

Tycker du att det behövs?

– Det ser tyvärr ut så. För två år sedan när Alliansregeringen

tillträdde var företagarna oerhört förväntansfulla. Men gradvis har besvikelsen ökat.

Varför det?

– Framför allt hade man förväntat sig att positiva åtgärder för företagen skulle genomföras. Nu klagar företagarna framför allt på smyghöjningen av arbetsgivaravgifterna och på att regeringen inte förs röra den heliga kon, alltså arbetsrätten.

... arbetsgivaravgifterna bör sänkas rejält för alla företag och alla anställda, helst halveras som Den Nya Valfärden argumenterat för i 15 år...

Men mycket har ju ändå gjorts, till exempel slopandet av medfinansieringen från och med tredje sjuklöneveckan och en del selektiva sänkningar av arbetsgivaravgifterna!

– Ja, det är bra saker. Men tredje sjuklöneveckan drabbade i första hand stat och kommun. Småföretagen har oftast kortare sjukfrånvaro och för övrigt mindre sjukfrånvaro över huvud taget. Sänkningen av arbetsgivaravgifterna gynnar vissa branscher, till exempel sådana som i första hand anställer ungdomar. Dessutom blir det mycket administrativt krångel med selektiva skattesänkningar, man måste lära sig nya regler och anpassa sig till dem.

Vad med borttagandet av förmögenhetsskatten?

– Det är klart att den skulle bort! Det var bra, men kom ihåg att bara

omkring två procent av svenska folket betalade förmögenhetsskatt och småföretagarna tillhör i allmänhet inte den gruppen.

Vilka är de viktigaste önskemålen från Sveriges företagare?

– Det är lätt. De viktigaste önskemålen har stått sig i årtionden. Det gäller arbetsgivaravgifterna som bör sänkas rejält för alla företag och alla anställda, helst halveras som Den Nya Valfärden argumenterat för i femton år... Börja åtminstone med att halvera arbetsgivaravgifterna för de först 10 anställda!

Varför händer det inget om ni krävt det i femton år?

– Det gör det ju! Alliansregeringen vill ju sänka. Problemet är att deras sänkningar är alltför nischade för att få några effekter. Men de har förstått principen.

– Men tillbaka till önskelistan. Det andra kravet gäller arbetsrätten, som bör moderniseras, till exempel genom förlängning av provanställningstiden. Tredjeplatsen på listan gäller de så kallade 3:12- eller fåmansbolagsreglerna, troligen den enskilt största krångelkällan i hela regelverket och dessutom den avreglering som vore lättast för regeringen att genomföra.

– Sedan finns det många fler krav på avreglering, men när det gäller prioriteringen är jag mer osäker. Många företagare har svårt att förstå varför arbetsgivaravgifter ska betala sjuklön för den som skadar sig på fritiden, till exempel. Dessutom finns så många branschspecifika problem som behöver åtgärdas, exempelvis den omvända byggmomsen som skapar jättekrångel för en hel bransch och åkeriernas svårigheter med utländska konkurrenter som inte följer samma regelverk som svenska åkerier.

Företagarklimatet – uppvärmning eller ny istid?

Väderklimatets utveckling är viktig men svårtolkad och ungefär på samma sätt är det med företagarklimatet. Den Nya Valfärden har gjort opinionsundersökningar i snart tio år. Samma fråga har ställts varje gång: I Sverige pågår en debatt om företagarklimatet, det vill säga om det råder gynnsamma eller ogynnsamma villkor för företag i Sverige i dag.

Anser du att företagarklimatet för den som själv vill starta och driva småföretag i Sverige är mycket gynnsamt/gynnsamt/varken eller/ogynnsamt/mycket ogynnsamt? För att ta bort konjunkturens inflytande på svaren frågade Den Nya Valfärden specifikt nu i september om Alliansregeringens åtgärder: Vad tycker du? Har den borgerliga regeringen förbättrat eller försämrat företagarklimatet i Sverige? Eller är det ingen skillnad mot tidigare?

Svaren framgår av nedanstående tabell (siffrorna anger procent):

	Allmänheten	Företagarna
Förbättrat	32	39
Ingen skillnad	49	51
Försämrat	14	9
Ej svar	5	1

Företagarna är alltså något mer positiva till regeringens insatser för företagarklimatet än allmänheten. Samma mönster visar sig när frågan gällde återstoden av mandatperioden: Det är drygt två år kvar till nästa riksdagsval. Tror du att den borgerliga regeringen under den perioden kommer att förbättra eller försämrta företagarklimatet i Sverige? Eller blir det ingen förändring?

	Allmänheten	Företagarna
Förbättra	41	53
Ingen skillnad	46	44
Försämrta	10	1
Ej svar	3	2

Undersökningarna visar att svenska folket verkligen önskar att företagarna ska få det bättre. Det gamla argumentet att svenska folket inte unnar företagare att tjäna pengar verkar inte alls vara sant. Följande fråga ställdes: Tycker du att man ska förbättra företagarklimatet även om det kan leda till att företagare tjänar mer pengar?

”Det är slående hur jämna och samstämmiga kurvorna är”

Örjan Hultåker vid opinionsundersökningsföretaget SKOP är den som under de senaste fem åren ansvarat för Den Nya Valfärdens undersökningar av företagarklimatet.

Hur tolkar du undersökningarna?
– Det är slående hur jämna och samstämmiga kurvorna är även om företagarna på det hela

taget sedan start haft en mindre positiv bild av företagarklimatet än allmänheten. Det framgår av att nettotalet genomgående ligger lägre för företagarna utom vid den senaste undersökningen alldeles nyligen.

Hur förklarar du det?
– Jag skulle tro att företagarnas uppfattningar styrs mer av den dagsaktuella debatten. När under-

sökningen gjordes diskuterades skattelättnader för företagare som skulle komma lite senare i budgetproppen. Frågan är förstås hur nöjda företagarna blev när de till slut fick se de konkreta förslagen.

Vad tycker du regeringen borde göra?
– Det vore bra om man gjorde något som företagarna verkligen uppfattade som kännbara förbättringar.

– Vi ska vara medvetna om att en sådan politik vore bra inte bara för företagsamheten, utan också för regeringens chanser att bli omvald.
– En bra företagspolitik kan bidra till en valseger, det visar ju inte minst svaren på frågan om allmänheten

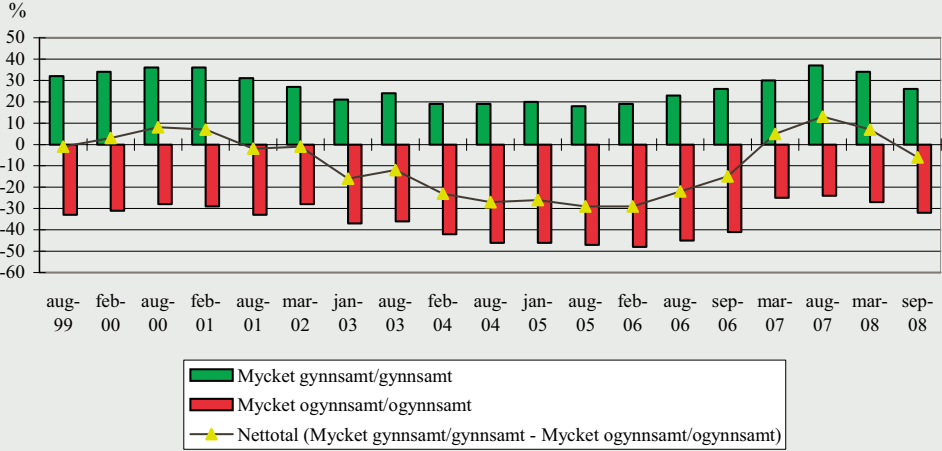
Örjan Hultåker.

tål att företagare tjänar pengar. Den frågan har Den Nya Valfärden ställt i tre år, och svaret är stabilt och positivt.
– Svenskarna verkar anse att ett bra företagarklimat behövs för att motverka arbetslösheten och finansiera välfärden.

Hur allmänhetens åsikt om företagarklimatet utvecklats

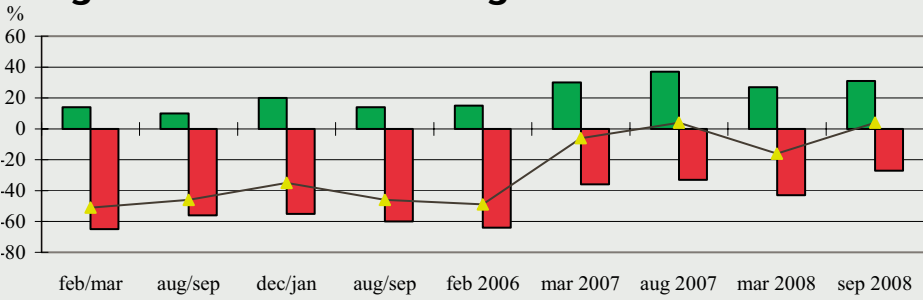
Så här har allmänheten svarat genom åren, senast i september 2008.

Det är svårt att veta hur mycket som beror på konjunkturen och hur mycket som beror på politiken. Men det förefaller som om förhoppningarna om att Alliansregeringen skulle förbättra klimatet satte sina spår inför riksdagsvalet 2006 och under regeringens första år vid makten. Sedan har en gradvis avkylning inträffat.

Hur företagare/företagsledares åsikt om företagarklimatet utvecklats

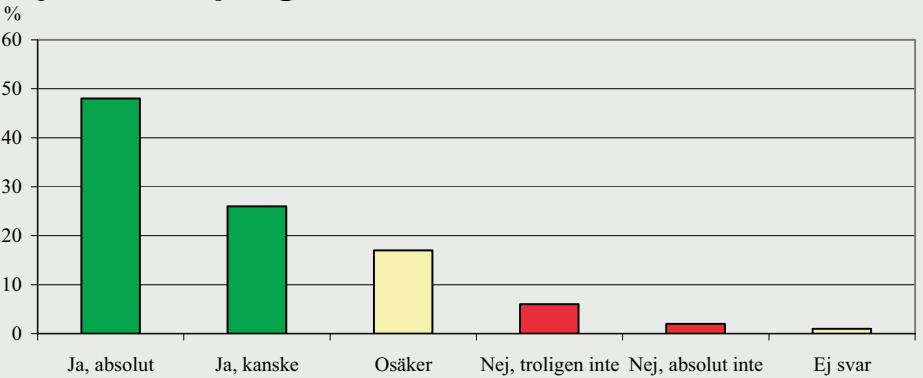
Frågan har inte bara ställts till allmänheten, utan också till ett representativt urval av företagare (dock bara i fyra år). Från hösten 2004 har kurvan rör sig på samma sätt för företagarna som för allmänheten om man undantar den senaste mätningen, där företagarna redovisar en mer positiv utvecklingstendens än allmänheten.

Tycker du att man ska förbättra företagarklimatet även om det kan leda till att företagare tjänar mer pengar?

Hela 74 procent av svenska folket svarar ja på frågan! Det tyder inte på någon utbredd missunnsamhet och avundsjuka mot företagare.

(Vänsterpartiets väljare är de mest njugga, men även bland dessa svarar nästan hälften ja.)

Regeringen lyssnar på Företagar

Företagarombudsmannens arbete med att uppmärksamma fall och driva utredningar har gett resultat. Regering och lagstiftare lyssnar. Ett exempel är att miljöstraffsavgifterna kommer att sänkas efter att Företagarombudsmannen drivit frågan. Några andra exempel är att stödet till energifönster kommer att upphöra och att regelverket för miljözoner har ändrats.

Under lång tid har Företagarombudsmannen arbetat mot de orättvisa miljöstraffsavgifterna som drabbar företagare. Flera företag har drabbats av orimligt höga miljöstraffsavgifter på över 100 000 kronor. Det handlar inte om miljöbovar utan om företagare som inte visste att de skulle rapportera uppgifter om sin försäljning av el-produkter till Naturvårdsverket.

Ett antal fall har samlats och publicerats i rapporten "Varför straffa den som försöker göra rätt?". Rapporten presenterades för miljö- och näringsutskottet samt Naturvårdsverket vid ett seminarium i Riksdagen. Företagarombudsmannen har föreslagit en sänkning av avgifterna. Riksdagen har nu satt ned miljöstraffsavgifterna för producenter av el-produkter.

Risk för snedvriden konkurrens

Stöd till energifönster har i olika former funnits sedan 2004 och förlängts i omgångar. Företagarombudsmannen menar att stödet medför risk för snedvriden konkurrens. I stället för att renovera befintliga fönster och endast byta fönsterglas mot energiglas uppstår ett incitament för husägare att slänga fungerande fönster och i stället köpa nyttillverkade. Därmed gynnas fönstertillverkare på bekostnad av fönsterrenoverare. Efter Företagarombudsmannens utredning har beslut fattats om att stödet inte ska förlängas ytterligare.

Företagarombudsmannen har tidigare kritiserat utformandet av miljözoner i Stockholm, Göteborg, Malmö och Lund för att minska utsläppen av avgaser i innerstäderna. Reglerna innebar att tunga dieseldrivna bussar och lastbilar inte får färdas i stadsgränzerna om de är äldre än åtta år. En åkare med äldre fordon var tvungen att ansöka om dispens i var kommun för sig vilket är onödigt krångligt eftersom de fyra kommunerna ställer samma miljökrav. Enligt Företagarombudsmannen borde det räcka med en ansökan. Regelverket ändrades i linje med de förändringar Företagarombudsmannen efterfrågade i sin utredning.

ELIZABETH ZAAR

ROSENBAD. Ett hus med öppna öron.

Varför behövs Företagarombudsmannen?

Två frågor till Monica Werfells – Röttorp, styrelseledamot i Företagarombudsmannen sedan starten.

Monica har en bakgrund inom Svenskt Näringsliv och SAF där hon arbetade med konkurrensfrågor samt startade och drev Stiftelsen Mångfalden

som hjälpte offentliganställda att starta eget.

I dag är hon konsult och har nyligen på regeringens uppdrag utrett flyktingmottagandet i Sverige.

Varför är du engagerad i Företagarombudsmannen?

– Någon måste hjälpa före-

tagarna. Därför har jag valt att sitta i styrelsen för Företagarombudsmannen. Man måste våga in företagarnas intressen mycket tidigare och tydligare i de politiska besluten än vad som sker i dag.

– Företagsamheten är

ett fundament för hela vårt samhälle och politikererna verkar inte förstå den komplexa verklighet företagare lever i.

– De hanterar företagen som vilket särskilt intresse som helst som man kastar till ett köttben ibland för att få tyst på.

Fel OCR-nummer kostade 229 600 kronor

Västerås. En företagare i Västerås betalade 2004 av misstag in pengar på ett annat företags skattekonto. Skatteverket har vägrat göra en omföring av pengarna till rätt konto och kräver i stället att företaget ska betala in 229 600 kr ännu en gång.

Verket får skarp kritik av Företagarombudsmannen som menar att myndighetens beslut är både felaktigt och omoraliskt. Dessutom har Skatteverket felaktigt angett att en överklagan av beslutet inte kan ske.

Kommun bryter mot lagen – gynnar eget hotell

Årjäng. Kommunen har fattat beslut om att sälja en fastighet och att köpa en annan fastighet av ett och samma företag. I fastigheten kommunen köper drivs en "bed & breakfast" som kommunen vill lägga ned. Fastighetsaffären kritiserar av Företagarombudsmannen då kommunen bryter mot kommunallagen och EG-rätten genom att sälja utan en fastighetsvärdering.

Kommunen köper helt enkelt ut en konkurrent för att gynna sitt eget hotell, Norlandia Årjäng.

Kommunens avtal om hotelbygget oseriöst

Karlskrona. Kommunen sålde en fastighet till ett privat byggföretag för 5 miljoner kronor trots att ett konkurrerande företag bjudit 7 miljoner kronor. Samtidigt har kommunen utan upphandling gett bort entreprenaduppdraget att sanera tomten.

Karlskrona kommun har brutit mot kommunallagen, EG-rätten och Lagen om offentlig upphandling i avtalet menar Företagarombudsmannen.

ombudsmannen

FOTO: PAWEL FLATO

Vad är Företagarombudsmannens viktigaste uppgift?

– Vårt absolut främsta uppdrag är att peka på brister i företagarklimatet och ställa krav på förändring. Det är viktigt för samhället att företagarefrågorna tas på allvar. Företagarombudsmannen är företagarnas försvarsadvokat.

ELIZABETH ZAAR

Utbrett kommunalt fastighetsmygel

Ett bra företagarklimat kräver en fri och öppen marknad. För att marknaden ska fungera måste regelverket följas.

Svenska kommunpolitiker har länge ostraffat kunnat sälja kommunens mark till vem som helst utan att ta hänsyn till lagstiftningen som reglerar marknadspris och anbudsförfarande. Detta medför att andra företagare drabbas och att konkurrensen snedvrids.

Företagarombudsmannen har länge kritiserat hur svenska kommuner sköter sina fastighetsförsäljningar. Kommuner slumpar olagligt bort fastigheter och gynnar enskilda näringsidkare.

I vissa fall säljer kommunerna till underpris trots högre anbud från ett annat företag, i andra fall bryr man sig inte om att värdera marken.

Uppmärksammade fall

Två uppmärksammade fall som anmälts till EG-kommissionen är Åre kommun och Gotlands kommun. EG-kommissionen fällde Åre kommun för otillåtet statsstöd, (se sid 6). Gotlands kommun har avkrävts ett yttrande av kommissionen för att ha sålt mark till en tredjedel av det värderade priset. Företagarombudsmannen driver dessutom proces-

ser i ett flertal fall där kommuner brutit mot lagen.

Olagliga försäljningar

I rapporten "Olagligt billigt" har Företagarombudsmannen sammanställt ett antal olagliga kommunala fastighetsförsäljningar.

Rapporten presenterades för statssekreterare Dan Eriksson på näringsdepartementet. Eriksson bekräftade problematiken med kommunernas olagliga försäljningar.

Departementet kommer med anledning av Företagarombudsmannens arbete se över lagstiftningen på området. Företagarombudsmannen föreslår att svensk lagstiftning ska överensstämma med EG-rätten och ge möjligheter till sanktioner vid kommunala lagbrott.

ELIZABETH ZAAR

FAKTA: Företagarombudsmannen

► Företagarombudsmannen verkar för ett bättre företagarklimat genom att uppmärksamma konkreta brister i företagarklimatet. Den Nya Valfärden startade företagarombudsmannen år 2000 och sedan starten har över ett hundratal utredningar gjorts.

► Företagarombudsmannens styrelse arbetar ideellt. Ledamöterna är jurister, ekonomer och företagare.

Tommy Adamsson, (ordförande) vd Adamsson gruppen.

Patrik Engellau, ordförande Den Nya Valfärden.

Thomas Gür, fri skribent och egenföretagare.

Lars I W Jansson, vd och

delägare i Wasa Express, tidigare ledamot av svenskt Näringslivs SME-kommitté.

Nils-Eric Sandberg, redaktör.

Edvard Waller, fd auktoriserad revisor.

Monica Werenfels-Röttorp, konsult.

► Har du frågor eller vill anmäla ett ärende? Kontakta oss gärna. Företagarombudsmannen tar inte betalt för utredningar och givetvis kan du som anmälare vara anonym.

► Företagarombudsmannen Box 5624 114 86 Stockholm Tfn: 08-545 038 13 www.dnv.se

Sålde resebyrå för en krona

Västra Götaland. Västra Götalandsregionen ägde och sålde 2005 resebyråbolaget Aktiv Semester i Sverige AB för en krona till en tidigare anlitad konsult.

Företagarombudsmannen är kritisk till affären och menar att det låga försäljningspriset medfört ett otillåtet individuellt riktat stöd till enskild näringsidkare. Även driften och försäljningen av Aktiv Semester AB i Sverige har skadat konkurrerande företag på marknaden.

Ananasjuice är fruktjuice

Malmö. En livsmedelsaffär har i beslut från Jordbruksverket påförts en miljöstraffavgift eftersom butikens burkar med fruktjuice, ananas- apelsin- och granatäppeljuice inte var anslutna till något retursystem. Jordbruksverket struntade dock i att fruktjuicer var undantagna från retursystemsplikten. Tingsrätten har konstaterat i dom att Jordbruksverket har agerat felaktigt. Företagarombudsmannen har anmält Jordbruksverket till JO för myndighetsmissbruk.

Gå på museum med mig, Maud!

Jag vill gå på Tekniska Museet med Maud Olofsson och Anders Borg. Vi ska nerför trappan och till höger. Bland veterankar och ångmaskiner står en gul, bullig liten bil som ser ut som en giftgroda som parat sig med en rymdraket. Den är svensk och heter Solon.

Solon är ett missat tillfälle, en framtidsdröm som gick i kras. Solon var en hybridbil innan ordet fanns, byggd 1994, just när klimatlarmen börjat ljuda. Fem bilar hann det bli. Dess arvtogare, japanen Toyota Prius har sålts i över en miljon exemplar och är sinnebild för framtidens bilism. Prius drar 0,43 liter milen. Solon drog 0,3...

Att vara grön företagare i Sverige är inte lätt. Solon är långt ifrån enda exemplet på miljöteknik som hamnat på museum i stället för på marknaden. Som ger museiinträden i stället för exportinkomster, arbetstillfällen och minskad klimatpåverkan.

Maud uppvaktas av entusiaster med spännande idéer, några knäppgökar, andra genier, några löser problem vi inte trodde att vi hade, andra hjälper oss i de globala frågorna som står och väger. Maud ska inte bedöma vad som är agnar och vete, men hon måste ge förutsättningar. Varje halvbra idé verkar få ihop stolar nog för den första tidens forskning och utveckling, men när det är dags för fabrik och marknadsavdelning kommer det svarta hålet. Det är för dyrt för de egna vännerna, men för liten summa för de statliga fonderna. Så har det varit i årtionden, och så verkar det fortsätta. Eller vad har du i bakfickan, Maud?

MED ANDERS SKA JAG PRATA sport. Fotboll kanske. Jag tror han gillar det. Jag ska föreslå att man byter spelregler i halvtid, till nya, helt okända. Jag tror inte han gillar det. Men just så gör staten mot företagare, i alla fall på miljöområdet. Först får miljöbilar undantag från trängselavgifterna till och med 2012. Sen köps det en massa miljöbilar – var det inte det som var meningen? – och då ska stimulansen skrotas redan i år. Och tills i år har de entreprenörer som gör diesel av metangas haft sänkt skatt. Nu har de gjort sin soppa ännu miljövänligare. Resultat: Nu får de dras med samma skatt som gamla fuldieseln. Dumt och oförutsägbart. Anders får skämmas lite.

Staten ska inte ändra spelreglerna titt som tätt, men gärna vara domare. En rättvis, som ger alla samma möjligheter. Så är det inte i dag. Kommunala bolag får roffa åt sig först, sen får andra ta vad som blir över. Biogas – miljövänligaste bränslet enligt i stort sett alla – görs utmärkt av hushållens matavfall. Men det har kommunerna monopol på, och då eldas det ofta upp i kommunernas avfallspannor.

DET ÄR DAGS ATT BERÖMMA Maud lite, just innan stämningen på museet blir tryckt och trist. Hon har ju lagstiftat om att kommuner inte ska få konkurrera på det sättet – bra gjort av henne! Men jag måste påminna henne om centerdagarna i Leksand, då jag satt på första parkett med folkdräktsklädda lokalpolitiker. De fick lova att inte försvåra för ett grönt, privat näringsliv ute i kommunerna. Det löftet hålls inte överallt.

Maud och Anders är upptagna människor. De måste gå nu. Men de skyndar vidare med en tanke i skallen: Morgondagens lösningar ska ut på marknaden, inte in på museum!

Mattias Goldmann

talesman Gröna bilister

Valmöjlighet lösningen på

KIRURG. Överläkare Tage Nilsson opererar värmländska hjärtan.

Mer konkurrens ger bättre vård

Det grundläggande temat för denna tidning är vad som hänt de senaste 20 åren och hur företagare och andra ska gå vidare i sitt arbete för ett bättre Sverige. Ett område på vilket Sverige förändrats allra mest sedan 1980-talet är valfriheten.

Vi har gått från ett överhetens paternalistiska mäsrande till ökad medborgarmakt. Medan vi tidigare ofta var förvisade till ett enda alternativ, finns det numera 100-tals tv- och radiokanaler, vi kan välja det dagis och den skola som passar just våra barn och vi kan till och med gå till vilken tandläkare vi vill.

Vi kan numera flyga till kontinenten för några hundralappar och skicka filmer mellan mobiltelefoner.

Detta har inte bara ökat friheten, vilket är ett värde i sig, utan har också fört med sig ökad kvalitet och lägre kostnader.

Vanskligt mäta resultat

De senaste 20 åren har offentlig verksamhet för ett värde motsvarande flera hundra miljarder blivit avreglerad. Det är vanskligt att exakt mäta resultatet av sådana här komplexa processer, men enligt flera internationella och svenska studier ligger effektivitetsvinsterna av konkurrensutsättning på mellan 10 och 30 procent, beroende på vilken sorts verksamhet som avses.

Det innebär att dessa reformer gett samhällsekonomiska vinster på tiotals miljarder. Den Nya Valfärden har varit en av de mest drivande aktörerna i denna fråga.

Men det finns mer att göra. Enligt Konkur-

rensverket finns det offentlig verksamhet för ytterligare omkring 250 miljarder att konkurrensutsätta. Enligt samma vinstintervall som ovan skulle vi alltså kunna tjäna mellan 25 och 75 miljarder kronor på att gå vidare.

Begränsad valfrihet

Ett område inom vilket valfriheten fortfarande är begränsad är sjukvården. När det gäller primärvård, typ vårdcentraler, har

” En ökad konkurrens inom sjukvården skulle ge sänkta skatter, bättre vård och nöjdare patienter.

tre landsting visserligen infört olika system som gör det möjligt för människor att välja vart de ska vända sig.

Och det rör sig åt rätt håll.

Enligt en rapport från Näringslivs- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) är privata leverantörer både mer effektiva och har nöjdare patienter än offentliga sådana.

Förtjänar uppmärksamhet

En ökad konkurrens inom sjukvården skulle alltså ge sänkta skatter, bättre vård och nöjdare patienter.

Den Nya Valfärdens HSF-modell, där människor helt fritt väljer mellan offentligt finansierade vårdgivare, ungefär som dagens skolpengssystem fungerar, är ett förslag som förtjänar ytterligare uppmärksamhet.

FREDRIK SEGERFELDT

sjukvårdens problem

Den Nya Valfärden har utvecklat Hälso- och sjukvårdsföretagsmodellen

Hälso- och sjukvården står under stor ekonomisk press och värre kommer det att bli. Den medicinska utvecklingen skapar hela tiden nya och ofta dyra vårdmetoder. Befolkningen blir äldre och därmed mer vårdkrävande. Dessutom ökar efterfrågan på vård, inte minst för att människor inte längre tolererar att vara sjuka.

Dagens sjukvårdssystem använder inte pengarna på bästa sätt. Det saknas samordning. Vården lämpar över kostnader på sjukförsäkringen när den sjukskriver i stället för att vårda. Landstingen och kommunerna försöker skicka sjuka äldre till varandra. En av de viktigaste poängerna med Hälso- och sjukvårdsföretagsmodellen (HSF-modellen) är att ansvaret för alla sjukdomsrelaterade kostnader – vården, sjukskrivningen och läkemedlen – läggs på samma hand.

Grunden för förslaget är valfrihet, konkurrens och kvalitet. Förslaget påminner om skolpengen: varje elev väljer skola och den skola eleven väljer får den fastställda ersättningen från kommunen.

Med godkänt från staten

Hälso- och sjukvården inklusive sjukförsäkringen kostar drygt 250 miljarder kronor per år. Förslaget innebär att alla pengarna läggs i en enda pott för att därefter fördelas solidariskt på varje medborgare. Den individuella pengan differentieras efter ålder och kön eftersom sjukdomsbilden varierar över åldrarna och är olika för män och kvinnor.

"Vårdpengen" berättigar medborgaren till fri sjukvård i det hälso- och sjukvårdsföretag (HSF) hon väljer. Om medborgaren avstår från att välja blir hon automatiskt inskriven i landstinget som

ombildas till ett offentligt HSF. (Medborgaren ser förstås aldrig vårdpengen lika lite som hon ser skolpengen.)

Staten fastställer kvalitetskriterierna. För att ett HSF ska kunna bildas måste företaget visa att det kan klara sin uppgift både medicinskt och finansiellt. Bara HSF som godkänns av staten får etablera sig.

Från medborgarnas synpunkt ska alla valmöjligheter stå öppna, oberoende av individens ekonomi och hälsotillstånd. För att säkra detta har ett HSF inte rätt att vägra någon medborgare att ansluta sig till företaget. Alla som ansluter sig till ett HSF måste registreras hos både vårdföretaget och den statliga myndigheten som betalar ut vårdpengen. Enligt HSF-modellen är staten den yttersta garanten för hälso- och sjukvården.

Röster om modellen

De flesta inom vården tycks vara eniga om att HSF-modellen är en tänkbar och många gånger också en önskvärd lösning, även om den kan stöta på politiskt motstånd. Vi har från 2006 och framåt intervjuat ett antal aktörer inom vården – bland andra läkare och sjukvårdsentreprenörer, samt förstås dem som tänkt fram HSF-modellen. Här nedan är en sammanfattning.

G Rune Berggren, tidigare generaldirektör för Riksrevisionsverket, och Patrik Engellau var de ursprungliga förslagsställarna:

– I grunden handlade det om att ge konsumenten ett ökat inflytande. Genom skolpengen gav man elever och föräldrar stort inflytande. Det temat tog vi upp i fråga om sjukvårdsmodellen. Ledordet var "patientmakt". Patienten skulle få välja. Det viktiga var att vi gjorde vårdgivaren till en form av försäkringsinrättning. Vårdgivaren fick in pengar av alla dem som anslöt sig till systemet och använde sedan resurserna till vård, sjukskrivning och läkemedel till dem som

KOM PÅ MODELLEN. Upphovsmännen till HSF-modellen Patrik Engellau, ordförande Den Nya Valfärden och G Rune Berggren, senior advisor Den Nya Valfärden.

FOTO: ANN EK

behövde. De som aldrig var sjuka bidrog ju på det sättet, men utnyttjade heller aldrig sin del.

– På detta sätt hade vi skapat en helhet där en enda vårdgivare svarade för alla delar av vården.

Bland många andra har Nina Rehnqvist, ordförande för Statens Beredning för Medicinsk Utvärdering, och Monica Renstig, journalist/författare och sjukvårdsdebattör, bidragit till utvecklingen av HSF-modellen:

Monica Renstig:

– Som en av författarna till boken "Den sjuka vården" och som forskare kring varför kvinnor är långtidssjukskrivna engagerar mig dessa frågor oerhört mycket.

Nina Rehnqvist:

– Svensk sjukvård håller hög kvalitet även om det finns vissa brister, till exempel tillgänglighet, bemötande eller samordning. Det saknas också incitament till effektiv behandling. Det skulle vara bra om vi fick en utredning som

simulerade de olika (sjukvårds) modellerna så att vi fick se hur de fungerade. Jag skulle kunna tänka mig att Södersjukhuset, Karolinska eller Huddinge skulle kunna pröva detta. Det är viktigt med den solidariska finansieringen och jag är med i diskussionen kring HSF-modellen, eftersom jag tror att detta blir bättre för patienterna.

Vad säger då läkarna? Åsa Vilbäck är läkare och samhällsdebattör med stort intresse för kundvalsmodeller inom vården:

– Det intressanta och fascinerande med kundvalsmodeller är att de presenterar en "lösning" på i princip hela den utvecklade världens sjukvårdskris: att skapa en jämlik, trygg och högkvalitativ sjukvård under en enorm ekonomisk press. Kundvalsmodellen innebär ett sjukvårdssystem där vårdgivarna tävlar med varandra om att ge en så högkvalitativ sjukvård som möjligt, samtidigt som man åstadkommer kostnadskontroll via en vårdpeng som följer medborgaren. HSF som en

nationell lösning, till skillnad från lokala försök, tycker jag i sig är oerhört viktigt.

Tage Nilsson är överläkare, medicine doktor och radiolog i botten. Numera är han verksam på kardiologiområdet vid en privat hjärtklinik i Karlstad – Svensk PCI AB:

– Med tanke på hur ålderspyramiden ser ut, är vårdens framtida finansiering en bekymmersam fråga. HSF-modellen villkorar att man måste visa kvalitet oavsett privat eller offentlig vård. I dag ställer myndigheterna inga reella kvalitetskrav på den vård som ges. En kundvalsmodell skapar konkurrens och det är bra. Det behövs öppna redogörelser av det vi gör inom vården. Vi behöver både kortsiktig och långsiktig resultatuppföljning. Med hjälp av ökad insyn skapas ökad konkurrens. Det i sin tur ger kvalitetsförbättringar. Där skulle en HSF-modell kunna fungera som motor.

Kåre Jansson är utredningschef vid Sveriges Läkarförbund:

– Att ha en planerad marknad som är solidariskt finansierad via en vårdpeng är en bra idé. Konkurrens ger kvalitetsutveckling och det är bra för alla parter inom vården. Däremot är jag mer tveksam till att integrera sjukförsäkringsdelen helt och hållet. Sjukvårdens och Försäkringskassans budgetar skall emellertid länkas till varandra. Det måste finnas ett partiellt kostnadsansvar inom sjukvården för att sjukförsäkringssystemet skall hålla. Så länge uppdraget och kostnadsansvaret inte är så omfattande att det krävs storföretag som knyter till sig läkare, är det positivt. Det är viktigt med pluralism så att kunderna har många vårdgivare att välja emellan. Det är också viktigt att det finns många köpare.

CHRISTOPHER JARNVALL

FAKTA: Steg i rätt riktning

► Alltsedan Den Nya Valfärdens start för tjugo år sedan har kundvalsmodellen varit en av de bärande reformtankarna. Att privata företag skulle kunna utföra viktiga delar av den offentliga välfärden var då en minst sagt provocerande tanke för många debattörer. När den privata förskolan Pysslingen skulle startas så rasades det från olika håll. Med åren har debatten dock lagt sig.

I dag är det få som ifrågasätter mångfald och valfrihet inom skola och förskola. Friskolesystemet omhuldas av såväl moderater och kristdemokrater som socialdemokrater och

miljöpartister. Vänsterpartiet är fortfarande kritiskt.

Debatten i dag handlar inte om valfrihetssystem i sig är bra, utan debatten rör mer tekniska frågor. Hur valfrihetssystemen bör konstrueras, är nationell lagstiftning lämplig, etcetera.

► Sedan tidigt 1990-tal finns alltså kundvalsmodellen inom såväl skola som förskola i Sverige (det så kallade skolpengssystemet). Lokalt och regionalt har pengssystemet också funnits på olika håll exempelvis inom äldreomsorgen och primärvården.

► Alliansregeringen har tagit initiativ till nationell reglering av valfrihet inom äldreomsorgen, handikappomsorgen, flyktningmottagningen och primärvården. Regeringen har formulerat sitt förslag till valfrihet inom äldreomsorg och handikappomsorg och förslaget är lämnat till lagrådet för yttrande. När det gäller primärvården har frågan varit ute på remiss och proposition i frågan kan därmed väntas under det närmaste året.

► Sammantaget innebär denna utveckling att stora delar av den gemensamt finansierade välfärden – skola, förskola, omsorg och sjuk-

vård – i dag är eller är på väg att bli organiserad i form av pengssystem.

► Systemen har fått olika namn: kundval, konsumentval, vårdval, hälsoval, skolpeng. De grundläggande tankarna är dock de samma: gemensam finansiering via skattsedeln, kvalitetskonkurrens mellan flera utförare (offentliga och privata) och valfrihet för den enskilda människan.

Det är just detta som var den nya välfärden för tjugo år sedan. Och det är detta som är den nya välfärden i dag, eftersom reformerna fortfarande pågår.

Den Nya Velfärden driver 4

Den 4 oktober 1983 – för 25 år sedan – genomfördes den troligen viktigaste och i varje fall mest framgångsrika folkliga demonstrationen i Sveriges historia. Den socialdemokratiska regeringen hade tänkt sig att införa så kallade löntagarfonder varigenom det svenska näringslivet på sikt skulle förstatligas. Men det gillade inte svenska folket. 100 000 personer samlades i Humlegården och tågade till riksdagen för att protestera mot socialiseringsförslaget.

Märkvärdigt nog tog det skruv. Det förslag som riksdagen så småningom antog var kraftigt urvattnat och de löntagarfonder som faktiskt inrättades togs sedermera bort av en borgerlig regering. Framgången berodde nog delvis på att socialdemokraterna inte själva var helt säkra på att fonderna var en bra idé. Finansminister Kjell-Olof Feldt kallade dem "ett jävla skit".

Inte sista angreppet

Men löntagarfonderna var inte det sista angreppet mot frihet och företagsamhet. Svenska folket kan inte luta sig tillbaka i förvissning om att slaget är vunnet. Den Nya Velfärden har fortsatt den lyckosamma kampen under baneret 4 oktober. Det är mycket kvar att göra, även om andan från 4 oktober haft stor påverkan på politiken under det senaste kvartsseklet och en hel del gått åt rätt håll.

Nu går kampen vidare. 4 oktober inspirerar oss att nå nya, djärva mål. Läs Fredrik Segerfeldt som vill ändra arbetsrätten och Dick Kling som vill att Sverige ska få en stor medelklass med en årslön på banken.

KAMPEN GÅR VIDARE. Jens Spendrup, Gunnar Randholm och Matts Carlgren var några av initiativtagarna till 4 oktober.

FOTO: JALJA ÖSTRÖM

Sture Eskilsson: En av männen bakom 4 oktober

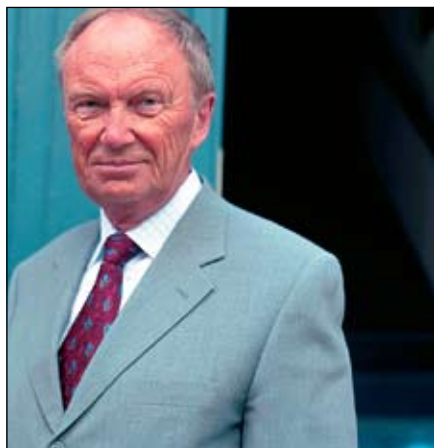
Den Nya Velfärden har ställt fem frågor till Sture Eskilsson, som i egenskap av kommunikationschef på SAF (dåvarande Svenska Arbetsgivarföreningen) drog igång näringslivets opinionssatsning, inklusive demonstrationen mot löntagarfonderna den 4 oktober 1983.

Hur var samhällsstämningen egentligen på 1970-talet och början av 1980-talet, när det gäller företagsamhet och marknadsekonomi?

– 68-vågen hade nått sin kulmen när 1970-talet började. Synen på företagsamheten var katastrofalt negativ.

Sverige har sedan början av 1980-talet liberaliserats. Vilken roll i denna process spelade den internationella trenden, och hur stor del spelade näringslivets opinionsbildning?

– Friedrich Hayek och Milton Friedman hade gjort slut på John M Keynes dominans som receptgivare för regeringarnas ekonomiska politik. Ronald Reagan i USA och Margaret Thatcher i Storbritannien tillhandahöll bevisen för att marknadsekonomi inte bara är överlägsen socialismen i teorin utan även i praktiken. Men hos LO och Olof Palme var intresset att ta lärdom obefintligt. Det var fördömande av USA och kapi-

talismen som gällde. Hade det inte funnits en aktiv marknadsliberal opinionsbildning hade majoriteten av svensk folket fått stå ovetande om det alternativ till socialismen som faktiskt fanns.

Kopplat till förra frågan: Vad för sorts land tror du Sverige hade varit om näringslivet inte hade agerat?

– Antagligen hade hur som de ekonomiska realiteterna tvingat fram en förändring av politiken. Det hade inte i längden gått att låta fackets intresse av stora löneökningar och ekonomisk-politisk makt styra utvecklingen. Förr eller senare hade det kommit en reaktion. Men den ekonomiska krisen hade blivit djupare och mer långvarig. Statsskul-

den hade blivit än mer gigantisk och skattestrycket än hårdare.

Finns det någon "dagens löntagarfondsfråga"? Och hur bör näringslivet i så fall agera för att påverka den?

– Någon enskild fråga med samma tyngd och konkretion som löntagarfonderna finns inte, däremot ett politiskt förhållningssätt som är illavarslande. Såväl det gamla som det nya arbetarpartiet ser staten som skaparen av välbefinnande i riket. Medborgarna ses inte som individer utan som delar av olika kollektiv. Den politiska agendan lyder: maximera skatteintäkterna och du får mer att dela ut i form av dusörer till olika kollektiv. Så får du deras röster i nästa val.

Men vi har genom skattesänkningar skapat ett antal tusen nya jobb hävdar finansministern. Är det sant? Ett antal människor har valt jobb i stället för bidrag. Bra, men jobben fanns där redan och väntade på att bli besatta. Nya jobb skapas i företag. Verkligt jobbskapande från statens sida sker när man förbättrar förutsättningarna för företagsamheten. Det handlar inte om okända metoder. Minskat krångel och sänkta arbetsgivaravgifter utlovades före valet men har sedan försvunnit i politisk dimma.

Det är en ganska självklar uppgift för företagsamhetens talesmän att kräva omedelbart infriande av dessa löften. Den annalkande lågkonjunkturen med ökande arbetslöshet

innebär att man kommer att ha allmänhetens stöd. Man bör enligt min mening också ta upp de principiella frågorna kring staten och medborgaren som de politiska partierna duckar för men som bör komma upp i den allmänna debatten.

Är det rimligt att merparten av alla inkomster i riket ska hamna i den offentliga sektorn. Vem är den rättmätige ägaren till de pengar du hederligt förtjänat, du eller staten? Skulle inte samhället fungera bättre om fler människor, tack vare lägre marginalskatter, vore välbärgade? De skulle själva kunna styra användningen av sina inkomster, slippa vänta på myndigheters pekpinna och de skulle ha möjlighet att låta sitt sparande gå till investeringar som ökar tillväxten.

M.a.o. Sverige behöver fler kapitalister och färre byråkrater. Vore inte det ett budskap värt att satsa på?

Hur ser du på att Den Nya Velfärden numera för arvet vidare inom ramen för 4 oktober?

– Engagemanget från många företagare ger verksamheten en stabil grund. Den Nya Velfärden specialitet har från starten varit att med utgångspunkt från ett frihetligt, marknadsekonomiskt synsätt utforma praktiskt genomförbara förslag till politisk handling. Genom Den Nya Velfärden 4 oktober-rörelse förstärks möjligheten att få dem förverkligade.

FREDRIK SEGERFELDT

oktober mot nya mål

PROTEST. Svenska folket protesterar.

FOTO: SVENSKT NÄRINGSLIVS ARKIV HOS CENTRUM FÖR NÄRINGSLIVSHISTORIA

”Frågan är om det inte är dags för en ny kraftsamling”

Min storasyster skruvade förtvivlat på radion. Den enda popmusik som fanns att tillgå var kortvågssändningarna från Radio Luxemburg. Självt satt jag och planerade för morgondagens rastmöte, när jag återigen skulle varna mina skolkamrater för att Sverige var på väg att bli en socialistisk ekonomi. Genom en särskild skatt skulle landets storföretag föras över i fackens ägo. Löntagarfonder, hette det.

Några år tidigare hade vi varit på semester i Jugoslavien, en diktatur vars företag styrdes av partitrogna arbetare, ungefär så som den svenska arbetarrörelsen ville organisera näringslivet. Mitt starkaste minne från den resan var att jag sista dagen, trots inköp av två bärkassar fulla med godis, inte lyckades göra av med de fickpengsdinarer jag hade kvar. Skillnaden i välbefinnande mellan Sverige och Jugoslavien var enorm.

Lätt att glömma hur det var

Det är lätt att glömma bort vad Sverige var för land i början av 1980-talet. Det är inte bara hotet om jugoslavisk levnadsstandard som chockerar en nutida betraktare. Privata tv-kanaler var inte tillåtna

och socialdemokratiska riksdagsmän talade på allvar om att förbjuda parabolantenner. Det var visserligen tillåtet att köpa telefonsvarare – men bara om de såldes av Televerket.

Och ville man ta med sig mer än ett par tusen kronor ut ur landet var man tvungen att be myndigheterna om lov. Att själv välja läkare, skola eller dagis var inte att tänka på. Astrid Lindgren var inte den enda som drabbades av den tokiga marginalskatten.

Värst var fonderna

Under 1970-talet hade vi fått alltifrån LAS och MBL till skyhöga bruttolöneökningar som undergrävde såväl företags konkurrenskraft som människors köpkraft. Men värst var fonderna. För några år

sedan räknade nationalekonomerna Fredrik Erixon och Per Hortlund (Ett Sverige med Meidners löntagarfonder, Timbro) ut vad som skulle ha skett om löntagarfonderna hade införts i sin ursprungliga utformning år 1980.

20 år senare hade fonderna varit majoritetsägare i Electrolux, Holmen, SKF och Ångpanneföreningen, och största ägare i företag som H&M, Handelsbanken, Astra, Ericsson, Industrivärden, Stora, SEB och Volvo. LO-tidningens rubrik ”Med fonderna tar vi över” hade fog för sig.

Men Sveriges företagare hade fått nog. Det hade varit jobbigt nog att i bästa fall betraktas som något nödvändigt ont och i värsta fall som något som katten släpat in. Hotet att få se ens livsverk konfiskeras var droppen som fick bägaren att rinna över. Vi sa ifrån.

Gick man ur huse

4 oktober 1983 gick företagarna man ur huse och skapade landets största demonstration någonsin. Omkring 100 000 människor protesterade mot fondsocialismen, med Kungsträdgården i Stockholm som centrum. Det var vändningen.

Visserligen infördes en urvattnad version av fonderna, men den togs bort av den borgerliga regeringen i början av 1990-talet.

Sedan dess har det mesta gått rätt väg

för marknadsekonomin i Sverige. 1970 låg Sverige på plats 43 i världen när det gäller graden av ekonomisk frihet. År 2000 hade vi stigit till plats 19.

Marginalskatterna har sänkts, kapital- och en rad produktmarknader har avreglerats, vi har gått med i EU och pensionsystemet har reformerats.

Vi kan nu välja från ett stort utbud av såväl dagis, skolor och läkare som radio- och tv-kanaler. På senare tid har både arvs- och gåvo- och förmögenhetsskatten slopats och skatten på arbete sänkts.

Gått i stå reformerna

Men nu verkar det ha gått stå i reformerna, inte minst när det gäller företagsklimatet. Samhällsstämningen är på väg att vända. Att en borgerlig regering, mot bättre vetande, inte förmår sänka arbetsgivaravgifterna mer eller reformera arbetsrätten är syn för saken.

Frågan är därför om det inte är dags för en kraftsamling till. Visserligen hotas vi inte av någon socialistisk konfiskation, men LAS och löneskatten, som hämmar såväl tillväxt som sysselsättning, är numera politiskt tabu.

Företagsamhetens röst kan vända fartyg med felaktig kurs. Det har vi sett förr. Den 4 oktober känns det särskilt angeläget att påminna om det.

FREDRIK SEGERFELDT

” 4 oktober 1983 gick företagarna man ur huse och skapade landets största demonstration någonsin. 100 000 människor protesterade mot fondsocialismen...

MAN MÅSTE PROTESTERA.

FOTO: ROB FRIEDMAN

Kampen går vidare – företagarna får inte slå sig till ro

För 25 år sedan lyckades beslutsamma företagare få stopp på löntagarfonderna. Det var en stor framgång. Men företagarna kan inte slå sig till ro, menar Dick Kling, för nu hotar en fond-socialism i nya kläder.

Dick Kling är nationalekonom och arbetar på tankesmedjan Timbro. Han är styrelseordförande i Skattebetalarnas Förening och har tidigare varit statssekreterare i Finansdepartementet och chef för Ekonomifakta. Han har också varit verksam inom SAF, Industrieförbundet och Svenskt Näringsliv. Han har författat ett antal böcker om näringslivsfrågor och förmögenhetsbildning.

Varför måste kampen gå vidare?

– Bara för att det blev stopp för löntagarfonderna blev det inte slut på all kollektiv kapitalbildning. Den kollektiva kapitalbildningen fortsätter med oförminskad styrka. Ambitionen är att ta medborgarnas pengar och lägga pengarna exempelvis i stora fonder som styrs av politiker och tjänstemän i stället för av medborgarna själva.

Exempel?

– Det finns hur mycket som helst, till exempel AP-fonderna och fonderna för avtalspensioner, de statliga företagen, den kommunala förmögenhetsbildningen i bostadsbolag, energibolag och så vidare. Bara AP-fondernas värde har nästan fördubblats på fem år och uppgår till nästan 900 miljarder kronor vilket motsvarar ungefär en fjärdedel av svenska folkets samlade netto-

Dick Kling.

förmögenhet. Läger man till värdet av de statliga bolagen närmar sig motsvarande andel snart hälften. Samtidigt ser vi hur medborgarnas andel av de finansiella tillgångarna minskar. Till exempel har folkets direktägarandel på Stockholmsbörsen sjunkit från 30 procent för 25 år sedan till omkring 13 procent i dag.

Men vad gör det? Folk ska ju ändå spara till sina pensioner. Enda skillnaden är att pengarna förvaltas av andra än medborgarna själva.

– Det är just det som är problemet. En av de största svårigheterna för nya och växande företag, de företag som kanske ska bli framtidens Ericsson och H&M, är bristen på kapital. Om sådana bolag går till en AP-fond och vill ha riskkapital får de inte en krona. Det är samma sak om de går till andra stora kapitalförvaltare. Men om svenska folket haft

kontrollen över sina besparingar hade kapitalförsörjningen till entreprenörer varit ett mycket mindre problem eftersom medborgarna i allmänhet är intresserade av sådana satsningar. På det viset skapar den kollektiva kapitalbildningen ett sämre företagarklimat i Sverige.

Men svenskarna är trots allt inte utfattiga. Om medborgarna vill satsa på det växande näringslivet kan de ju göra det.

– Det är sant, men det hindrar inte att medborgarna har för lite pengar. I internationell förmögenhetsforskning har man jämfört situationen i nio olika länder, till exempel Sverige, USA, England, Tyskland och Italien. Två slående slutsatser har dragits om Sverige.

– Den första slutsatsen är att svenskarna är fattigare än medborgarna i de andra länderna och det är förstås för att en så stor del tvångsförvaltas inom ramen för kollektiv kapitalbildning. Pensionssparandet uppträder inte i statistiken som privat förmögenhet, vilket det ju inte heller är. Det här bara bekräftar min tes om fondsocialism i nya kläder.

– Den andra slutsatsen är mer förvånande och den är att förmögenhetsfördelningen är mindre jämlik än i något annat undersökt land, USA inte undantaget.

Hörde jag rätt? Är Sverige mer ojämlikt än USA?

– Du hörde rätt. Det är kon-

stigt att detta slående faktum inte väckt större uppmärksamhet, men så är det. Medborgarnas pengar tvångsförvaltas och därför har de mycket lite pengar kvar, men det finns trots allt ett litet antal superrika. Vad som saknas är en normal medelklass med pengar på banken. Om vi haft det skulle ojämlikheten inte ha varit så stor i Sverige.

– Om vi definierar en medelklassare som en person som har en årslön på banken och vi säger att en årslön ska vara minst 200 000 kronor så är det bara den rikaste tredjedelen av svenska folket som kvalar in i medelklassen. Hälften av svenska folket har praktiskt taget ingen nettoförmögenhet alls. Vi är helt enkelt proletariserade.

Det låter inget vidare.

– Det är det inte heller. Det gör medborgarna beroende av det offentliga och dessutom blir de otrygga för varje liten störning i ekonomin kan få förödande effekter. Jag hörde nyligen en radiodebatt på temat "Har vi råd att ge våra äldre ett värdigt liv?". Det är förnedrande för äldre och alla andra att en sådan fråga kan ställas på allvar, men det är ett resultat av att folk inte kan spara och därför betala själva för ett värdigt liv. Man blir beroende av politikernas godtycke.

– Eller tänk två unga människor med bra jobb som vill bilda familj och köpa hus. De tvingas spara till

sina pensioner men de kanske hellre skulle ha pengarna för att börja betala på huset, och det kan vara en nog så god grundplåt till pensionen. Men det går inte. Systemet gör människor hjälplösa i onödan.

Vad borde politikerna göra då?

– En av mina favoritidéer är att de statliga bolagen, som ändå ska säljas, i stället borde delas ut till medborgarna. Om bolagen sattes på börsen och varje svensk fick lika många aktier skulle det bli ungefär 85 000 kronor per skalle. Då skulle alltså varenda svensk familj bli en medelklassfamilj i den meningen jag just nämnde!

Man skulle faktiskt kunna skifta ut AP-fonderna också. Det är helt fel-tänkt att lägga in nästan hela pensionssparandet där.

– Politikerna måste inse att vi i dag har en rik stat och fattiga medborgare. Det är ingen bra ordning. Det är inte en rik stat som gör ett samhälle framgångsrikt, utan rika medborgare.

Tror du att politikerna kommer att göra det där?

– Jag tror att det behövs mycket påtryckningar för att det ska bli så. Därför är det viktigt att inte minst företagarna mobiliserar sig. Det är förstås en stor och svår uppgift men företagarna har lyckats förr – se bara på kampen mot löntagarfonderna!

PATRIK ENGELLAU

Sänkta arbetsgivaravgifter är en idealisk åtgärd för Sverige

Jan Herin är före detta chefs-ekonom på SAF och Svenskt Näringsliv och tidigare chef för organisationens Bryssel-kontor. Nu arbetar han som konsult för olika näringslivs-organisationer. Genom åren har han skrivit åtskilliga utredningar om arbetsgivaravgifter, senast på uppdrag av Den Nya Valfärden inför valet 2006. Där föreslog han halverade arbetsgivaravgifter, vilket enligt vetenskapliga uträkningar förväntades ge ungefär 150 000 nya jobb.

Varför är det så viktigt att sänka arbetsgivaravgifterna?

– Ett första skäl är att en sådan åtgärd genom åren stått högst på företagarnas önskelista, framför allt företagare med mindre än 50 anställda. Och Sverige är ett av de tre länder i Europa – de andra är Frankrike och Belgien – som har de högsta arbetsgivaravgifterna. Om man lägger till de extra påslag som tillkommer genom kollektivavtal ligger Sverige överlägset högst.

– Ett andra skäl är förstås att det skulle ge många fler jobb, framför allt mindre bolag hindras i dag att anställa eftersom arbetsgivaravgif-

terna gör kostnaderna för arbetskraften för hög.

Om det är så bra att sänka arbetsgivaravgifterna, varför gör inte Alliansregeringen det?

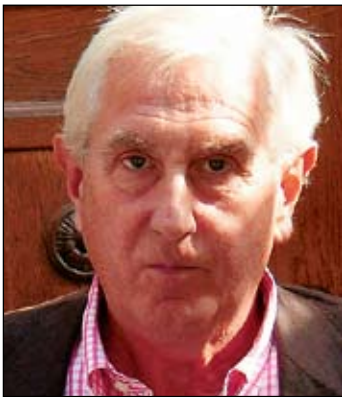
– Det är för att finansminister Anders Borg bestämmer. Han tänker på statens intäkter och arbetsgivaravgifterna är, tillsammans med momsen och inkomstskatten, de i särklass viktigaste intäkterna. En procentenhet i sänkta arbetsgivaravgifter kostar staten i storleksordning 8 miljarder kronor, och det känns för en finansminister.

– Borg hävdar också att en sänkning av arbetsgivaravgifterna inte skulle få någon effekt på sysselsättningen eftersom utrymmet skulle ätas upp av löneökningar, men där har Borg fel, många nya studier visar att bara uppemot en tredjedel av en sänkning skulle försvinna i löneökning. Och det skulle bli löneökningar som inte kändes så mycket för företagen.

– Dessutom har Borg sagt att ekonomin inte behöver mer stimulans, för då är det risk för överhettning.

Egentligen är det ju inte sant att regeringen inte gör något åt arbetsgivaravgifterna, för en del sänkningar ser vi ju.

– Helt korrekt. För nystartsjob-

Jan Herin föreslår att arbetsgivaravgifterna ska halveras och uträkningar visar att det förväntas ge cirka 150 000 nya jobb.

ben är det inga arbetsgivaravgifter och för ungdomar handlar det om ungefär en halvering. Så Alliansregeringen erkänner indirekt att den inser att receptet fungerar. Men det är nischade och rätt administrativt krångliga sänkningar.

Men det är väl ändå bra att sänkningarna gjorts?

– Absolut. Bättre otillräckliga sänkningar än inga alls. Men det har blivit plottrigt och riktat mot vissa grupper på ett svåröverskådligt sätt. Framför allt mindre företagare har svårt att sätta sig in i alla regler och kanske därför lä-

ter bli att utnyttja möjligheterna. Dessutom det de ju inte hur länge dessa sänkningar ska gälla.

Vad borde regeringen göra?

– Det mest logiska vore att presentera en plan med stegvisa sänkningar över några år tills man kommit ner till förslagsvis hälften.

– Det finns ett särskilt skäl till att det vore klokt. Regeringen har redan vidtagit ett antal åtgärder för att öka utbudet av arbetskraft. Man har till exempel sänkt ersättningsnivåerna i socialförsäkringarna för att puffa ut folk på arbetsmarknaden. Man har skärpt reglerna i försäkringarna, till exempel kortat perioden för sjukskrivningar. Regeringen har faktiskt tagit hela det gamla (s)-förslag som Anna Hedborg tänkte ut under Perssons tid. Dessutom har man infört jobbavdrag för att öka incitamenten till arbete.

– Men man har inte gjort något för att öka efterfrågan på arbetskraft. Med halverade arbetsgivaravgifter skulle företagen få starka incitament att anställa dem som pressas ut på arbetsmarknaden. Dessutom viker konjunkturen, vilket gör det extra viktigt att öka efterfrågan på arbetskraft. Och Borgs argument om risk för överhettning gäller inte.

Vad tycker du om regeringens företagarpaket som kom i höstpropositionen i slutet av september?

– Man föreslår bland annat en sänkning av arbetsgivaravgiften med en procentenhet och en sänkning av bolagsskatten från 28 till 26,3 procent. Det är en homeopatisk kompromissprodukt mellan allianspartierna, men det betyder bara småmulor för de mindre företagen. En storbank med 10 miljarder i lönesumma tjänar 100 miljoner kronor på sänkningen av arbetsgivaravgifterna, men ett litet bolag med fem anställda och 1,5 miljoner i löner tjänar 15 000 kronor om året. Det är bara småpotatis.

Om finansministern trots allt har knackigt med pengar, vad tycker du han ska göra?

– Det är lätt att säga. Sänk arbetsgivaravgiften för alla företag – men bara upp till en lönesumma på tre miljoner kronor eller så (motsvarande ungefär tio anställda). Det skulle underlätta särskilt för de mindre företagen som är de som lider värst av de höga arbetsgivaravgifterna och dessutom är de som skulle vara mest benägna att nyanställa. Enligt mina beräkningar skulle det ge 30 000 nya jobb.

VÅGA TA STEGET. Halvera arbetsgivaravgifterna.

FOTO: JULIE MACPHERSON

”FÖR ATT SÄNKA priset på arbete bör arbetsgivaravgifterna halveras generellt. Detta kostar runt 200 miljarder kronor och finansieringen kan delvis komma från att slopa alla undantag och nedsättningar i det nuvarande skattesystemet”.

Kjell-Olof Feldt,
tidigare finansminister
Visby den 10 juli 2008

Brev till finansministern

Den Nya Valfärdens Företagarkrav handlade i september om sänkta arbetsgivaravgifter för alla företag. Börja med att halvera avgifterna för de

första tio anställda – bättre än de nuvarande selektiva sänkningarna. Tusentals företagare deltog. Så här skrev de till Anders Borg:

”För Sveriges företagare är arbetsgivaravgifterna det största enskilda problemet. När man frågar hur företagarklimatet skulle kunna förbättras ligger sänkta arbetsgivaravgifter alltid i topp på företagarnas önskelista. I femton år har Den Nya Valfärden pläderat, tjatat och krävt halverade arbetsgivaravgifter. I början ville ingen lyssna, inte ens borgerliga politiker. Men numera har kloka politiker i alla partier förstått att halverade arbetsgivaravgifter vore bra för Sverige... ... Nu har vi – och organisationen Företagarna, som är inne på ungefär samma linje – ett bättre förslag än selektiva sänkningar: halvera arbetsgivaravgifterna för de första tio anställda i varje företag.”

TRÖTT. Regelkrånglet tröttsamt för svenska småföretagare.

FOTO: ALEX BRAMWELL

Företagarna om krånglet

Regeringen har bestämt att 25 procent av företagens krångelkostnader ska vara borta till hösten 2010. Vad säger företagarna själva om alla besvärliga regler?

Under vecka 33 – andra veckan i augusti – frågade Den Nya Velfärdens näringslivskon-sulenter omkring 800 företa-gare hur de ser på saken.

Här är några observationer:

■ Företagarna har svårt att sätta fingret på några särskilt besvärande regler. Det är svårt att åstadkomma en allmänt accepterad lista över de värsta krångelreglerna. Det handlar snarare om en känsla av att arbeta i en värld av okända faror. Som en företagare uttryckte det:

"Jag har jobbat i Indien. Där var allt förbjudet. Om det blev inspektion visste man att det alltid fanns något man kunde åka dit för. Ibland känner jag likadant som företagare i Sverige. Skillnaden är bara att i Indien kunde man muta inspektören."

Det är till exempel ganska vanligt att företag underlåter att utarbeta drogpolicies och jämställdhetsplaner etc fast de kanske egentligen ska göra det.

■ Om man ändå ska peka ut några allmänna problemområden brukar företagarna nämna "turordnings-reglerna", "arbetsrätten", "trygghetslagarna", "LAS".

■ Ett vanligt problem är regeldifferentieringen, alltså att en viss regel tillämpas olika i olika sammanhang. Det kan till exempel handla om de olika momssatserna som krånglar till det. Det kan också vara de differentierade arbetsgivaravgifterna som blivit en följd av regeringens önskan att gynna vissa grupper, till exempel vissa ungdomar och arbetslösa. Detta kompliceras av att regelverket kan komma att förändras genom kollektivavtal.

■ En hel del krångel är specifika för olika branscher, till exempel åkeribranschens regler om dygns-vila för chaufförer och byggbranschens omvända moms.

■ Många företagare klagar över uppgiftslämnandet till Statistiska Centralbyrån, som visserligen bara drabbar en mindre del av företagen, men där desto hårdare. Det kan handla om flera timmars extraarbete i månaden för den som tvingas lämna uppgifter. Flera intervjuade företagare misstänker att uppgiftslämnarna för det mesta slarvar med svaren vilket sannolikt gör statistiken från SCB missvisande.

■ En hel del av klagomålen på reglerna är känslomässigt. Företagarna känner sig orättvist behandlade av staten. Staten kräver en massa av företagen och straffar den företagare hårt som gör ett misstag. Men när staten själv gör misstag – vilket de flesta företagare råkat ut för – så blir det inga bestraffningar.

Företagare vill göra rätt för sig

Anders Jansson driver klädkedjan Stil-Konfektion AB tillsammans med sin hustru Lena och har butiker i Uddevalla, Vänersborg och Kungälv.

– Jag tror att regeringen har ett vänligt uppsåt och den är såklart bättre än sin föregångar, men man förstår ändå inte hur livet ser ut för företagare. Problemet är ett underskott på företagare i politiken, vilket beror på att företagare inte har någon fritid. Anställda har tid att jobba i politiken, företagare har det inte.

– Som liten företagare vill man göra rätt, men det är inte så lätt. Med liten menar jag sådana som vi med 20 miljoner i omsättning och kanske 20 anställda. För oss finns en oändlig massa regler som det knappt går att sätta sig in i. Ta det där med differentierade arbetsgivaravgifter, olika för olika åldrar och

Anders Jansson.

kategorier av anställda, då gäller det att vara petnoga med siffrorna. Jag fyller i varje månad, men det känns som första gången varje gång. Om man gör minsta misstag blir man bestraffad. Det var nog välment av regeringen, men det blev en massa besvär för oss.

– Ibland är det svårt att skilja på regelkrångel och skatter eftersom krånglet tar tid och tid är pengar. Arbetsgivaravgifterna åter ett stort hål i plånboken varje månad. Om de sänkte skatterna skulle krånglet kännas mindre besvärande.

– Ett jättebesvär är det där med uppgiftslämnandet till Statistiska Centralbyrån. Vi har blivit uttagna att lämna uppgifter och det kan bli hur jobbigt som helst. Vad väger byxorna? Varifrån kommer tröjan? Allt vill de veta och det tar timmar åt gången om man ska svara helt rätt. Fast många slarvar nog. Jag tycker staten borde betala oss för informationen i stället för att tvinga oss att lämna den och stå för hela besväret utan ersättning.

Bankers förmånsrätt en sjunkbomb

Sören Johansson är vd på Byggtema AB i Nordmaling. Byggtema säljer inköpta och egentillverkade specialprodukter för byggbranschen.

– En regelförändring som regeringen absolut inte tänkt igenom är när man tog bort möjligheten för anställda att vara arbetslösa på deltid. Det slår jät-tehårt på en del säsongsverksamhet. Vår entreprenadavdelning är helt säsongsbunden. Det går inte att asfaltera och PCB-sanera på vintern. De som arbetar med sådant på sommaren har inget att göra på vintern.

– Det är samma sak i många andra branscher, till exempel golfbanor. För restaurangfolk är det nog inte så farligt, man kan jobba på badorter på sommaren

Sören Johansson.

och skidorter på vintern, men för oss är det förödande. Troligen måste vi lägga ned verksamheten. Och de anställda blir arbetslösa på heltid i stället för på deltid. Det är inte klokt.

– En annan dum grej är att regeringen inte infriat sitt vallöfte att ta bort det där med bankernas förmånsrätt. Nu får bankerna sämre utdelning på sina fordringar om det går dåligt för ett företag och därför minskar de sin långivning till företagen. Framför allt drabbar det nya bolag som nu fått det mycket svårare att hitta kapital till verksamheten. Med lågkonjunkturen kommer det här att bli riktigt illa. Den här regeln är en riktig sjunkbomb i ekonomin och den borde tas bort genast. Underligt att regeringen inte gjort det. Eller också skulle man kunna kompensera företagen genom att tillåta dem att bygga upp ett visst kapital innan man började beskatta dem.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Arbetsrätten – en helig ko

Arbetsrätten fortsätter att vara ett sorgbarn för svenska företagare. Att rucka på arbetsrätten är inte något man gör i första taget.

4 oktober och Den Nya Valfärden har allt sedan start drivit frågan om en modernare arbetsrätt. Ett färdigt förslag till en helt ny arbetsrätt finns sedan länge. På kort sikt innebär det följande

- ▶ Förläng provanställningen.
- ▶ Förkorta sjuklöneperioden till en vecka.
- ▶ Inför ytterligare en karenssdag.
- ▶ Gör det lättare att säga upp personal av personliga skäl.

En viss förhoppning fanns om en förändring eller i alla fall en uppluckring av arbetsrätten när alliansregeringen tillträdde. Men den förhoppningen har kommit på skam och både regeringen och arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin har mycket tydligt låtit Företagsverige förstå att arbetsrätten inte är en prioriterad fråga på den politiska dagordningen.

Regeringen har fel om arbetsrätten
Regeringen hävdar att arbetsrätten inte är något problem för svenska företagare och därför inte heller för sysselsättningen och företagarklimatet.

Den Nya Valfärden lät Karl-Olov Arnstberg, professor i etnologi, med lång erfarenhet av

samhällsorienterad forskning, genomföra en intervjuundersökning med svenska företagare.

Har regeringen rätt om arbetsrätten?

– I teknisk bemärkelse fungerar arbetsrätten, praxis följer regelverket. Men frågar man efter ett rättvist, enkelt och förutsägbart system så fungerar arbetsrätten dåligt för i synnerhet småföretagare, säger Karl-Olov Arnstberg.

Också i ett samhällsperspektiv är arbetsrätten problematisk i den mening att den värnar om de besuttnas rättigheter, de som har arbete, medan de som befinner sig utanför arbetsmarknaden har svårt att komma in.

Vad krävs för att arbetsrätten ska fungera bättre för småföretagen?

– Min undersökning visar att småföretagare ser den ekonomiska risken med att anställa som orimligt hög. Det kan bli både svårt och dyrt att bli av med medarbetare som inte passar in i verksamheten. Ett system där det är lättare att avskeda leder till

att småföretagare också blir mer villiga att anställa. Det nuvarande systemet är alltför inriktat på att tillvarata de anställdas intressen i stora företag.

Karl-Olov Arnstberg menar att vårt moderna teknik/tjänstesamhälle har sprungit ifrån lagstiftningen. Industrisamhället finns

kvar som en bas men merparten av såväl jobb som anställda lever i dag i en mycket mer flexibel värld. Plus att globaliseringen också ger internationella jobbmöjligheter som ingen räknade med när lagstiftningen skapades.

Ditt bästa tips till en småföretagare som funderar på att nyanställa?

– Håll kontakten med facket och kör med öppna kort gentemot de nyanställda, råder Karl-Olov Arnstberg.

Institutet för Näringslivsforskning har i sin studie Effekter av anställningsskydd: Vad säger forskningen? (SNS Förlag) av Per Skedinger visat att det inte finns några tecken på att ett starkt anställningsskydd ger större upplevd anställningstrygghet.

Upplevd trygghet handlar troligtvis mer om vetskapen att det är lätt att få ett nytt jobb om man inte trivs eller förlorar sin anställning.

Det är en slutsats i linje med den bild Karl-Olov Arnstberg ger. Företagare är mer benägna att anställa om kostnaden för en felrekrytering blir lägre. Samtidigt blir det lättare för den uppsagde att få

ett nytt jobb om tröskeln in på arbetsmarknaden sänks.

Utdrag ur intervjuer

"Jag är elektriker i Visby och kör helt solo. När jag inte hinner så säger jag nej eller ber att få skjuta på jobbet. Det är inte aktuellt att anställa, jag ville inte ta det ansvaret och heller inte risken. Kanske spelar det lite roll med arbetsrätten, jag vet att det kan blir besvärligt när någon blir sjuk eller så, men eftersom jag bestämt mig är det inget som jag grubblar särskilt mycket på.

"Jag är reklamare och jobbar ensam tillsammans med fyra kolleger som har ordnat det likadant. Tidigare var jag bland annat chef för en byrå som när vi var som störst hade omkring trettio anställda. Nu hyr jag in de tjänster och kompletteringar jag behöver. Detta är en direkt följd av allt ansvar för personal man måste axla som företagare.

"Om jag blir sjuk så kan jag ju fortfarande dra in några kronor på en anställd även om det inte blir någon lön till mig men om hon blir sjuk, ja då får jag bära en mycket större börda, för hon ska ju ha lön och den måste jag dra ihop till. Vare sig hon eller jag blir sjuk är det jag som får betala. Därför fortsätter jag ensam.

ELIZABETH ZAAR

Läs mer: Rapporten "Regeringen har fel om arbetsrätten" finns på www.dnv.se.

"Hoppet om vinst livar upp företagen. Hotet om företagets undergång är inte heller någon dålig stimulans."

CURT NICOLIN

"Det är inte de stora som äter de små. Det är de snabba som äter de långsamma."

ANNICA EKLUND,
vd för familjeföretaget
Bolon AB

"Om du tänker för länge på nästa steg kommer du att tillbringa resten av ditt liv på ett ben."

KINESISKT ORDSPRÅK

"Alla misstag är tillåtna utom ett: att hänga kvar vid de gamla."

ASSAR GABRIELSSON,
vd i Volvo

"Gå in på börsern i London, en plats som är mera respektabel än många kungliga hov, och där kommer du att se representanter för alla nationer samlade för mänsklighetens bästa. Där behandlar juden, muhammedanen och den kristne varandra som vore de av samma religion och otrogen kallas endast den som gör konkurs."

VOLTAIRE:
Filosofiska brev, 1734

Tack!

Ett stort tack till våra annonsörer och andra som under året bidragit till vår verksamhet för ett företagsvänligare Sverige!

den
nya
valfärden

59:ans Reklam & Marknadsför AB	Almedahl-Kinna AB	Fondkistan	Best Western Hotel Jägersro	Bröderna Peres industri AB
A G Malmströms Rör AB	Alviks Traktor AB	Artinsgruppen AB	Bike Line Sweden AB	Budbilen i Ånge AB
A Rapps Dyktjänst AB	Ammarnäs Skidcenter	AS Transport AB	Bilgruppen I Norr AB	Buska Åkeri AB
A.H.L. Bygg Viik AB	Anders Håkansson Försäljning AB	Ask & Embla Barnomsorg AB	Bills Schakt	Bygg & Anläggning Jan Helm AB
AB Dfs	Andersson Ardbo AB	Ateles Consulting AB	Bilparken AB	Bygg & Lack AB
AB Gyllensvaans Möbler	Anderssons Kontorsinredning AB	Atis Elinstallationer AB	Bilservice K E Skoglund AB	Bygg Jansson o Son AB
AB Ingenjörsfirma Fritz Egnell	Anderstorps Metall & Råvaruhandel	Augustssons Beslagsindustri AB	Biltema Botkyrka AB	Bäcks Åkeri AB
AB Relek	Andreas Stihl Norden AB	Auto-Tech AB	Bio Byggtjänst Oxelösund AB	Böda Strandhugg AB
AB Segeltorps Rör	Ania Agenturer AB	Autodäck i Lomma AB	Björkö Industriprodukter AB	Börje Jönssons Åkeri AB
Adlersons Fönsterputs AB	Aniagra Produktions AB	B T M Smide AB	BjörneBorgs Lådfabrik AB	C 4 Städconsult AB
Adolfssons Skogsentreprenad AB	Annas Debet & Kredit i Stockholm	B.K. Fastighetsservice AB	Bocksholms Fjärrtransporter AB	C-B Montage AB
Advokaterna von Ahn	ANT International AB	BE Fordonsservice	Bojes Licenssvets AB	Canadian Plastic Flooring AB
Ahlmén O Sahlin AB	Antegår'n	Bengtsbo Skogsentreprenad AB	Bokföringsbyrån Ekonomilinen AB	Carbo Rör AB
Ajax Active AB	AP Miljövård AB	Berg Propulsion AB	BOSAB	Carlsson Lars Trävaru AB
Allbröd Göteborg AB	APM August Pettersson AB	Bergholms Transport AB	Bosab Bottnaryds Snickeri AB	CarMel Pharma AB
Allservice Fönsterputs &	Arbeco Undertak AB	Bergsjö Redovisningsbyrå AB	Botnia Production AB	Cascades Djupafors AB
Städ i Sthlm AB	Arboga Bilvårdcenter	Bergströms Gräv &	Bra Åkeri AB	Castle Security Sweden AB
Allslam AB	Arizona Chemical AB	Dumper Maskiner AB	Bräcke Emb & Montage AB	Ceva Logistics Sweden AB
Alltrac Markentreprenad AB	Arne Edh Begravningsbyrå	Berland Tak AB	Bröderna Fhyr AB	Cias Hovslageri

Överraska Jesper, 16

Fixa gipsskivor och isolering så kan du inreda garaget redan nästa vecka. Stereon kan du bära ut direkt.

Kom in till oss om du har byggplaner så ska vi hjälpa dig att hitta rätt byggmaterial. (Det är lätt eftersom vi har Sveriges största sortiment).

Vi finns på plats för att lösa dina problem, ge goda råd och tips. Välkommen!

Woody
BYGGHANDEL
www.woody.se

Clarion Hotel Stockholm CLD Active-Bbygg AB Clean Air Technologies i Helsingborg AB Clean Part AB CLP System AB Combisystem Försäljnings AB Combitrans AB Compatec AB Conroco AB Creacon HKAB CRS AB Dala Plåtteknik AB Daladatorer I Mora AB Dalarnas Auktionsbyrå Dalarnas Plattsättning AB Dalforsån AB Daros Piston Rings AB Datek Industrielektronik AB Davidsons Tryckeri AB Dawson’s Åkeri Michael Dawson Dental Keramik M & P Vereby AB Department Brittex AB Dibe Svets & Montage AB Drillpower i Stockholm AB Driva United AB Du-Teknik AB Easy Bake AB Eija Fröberg Lack & Lim AB Ekdahls Åkeri AB Ekervalls Transport & Konsult AB El-Mekanisk Apparatutveckling KB El-Punkten El-x i Malmö AB Electrolux Home Ludvika Elkedjan Krokom Ella Malmborg Reklam AB Elplan-GM Elservice Willy Andersson AB Eltech Elektronisk AB Elvierssons Byggtjänst AB Enander Bygg AbB Enera International AB EnergoRetea Installationskonsult AB Entreprenad Håltagning AB Entreprenör Lars Joelsson Ergo Nordic AB Eriksgårdens Fjällhotell AB Escabon HB Eskilstuna Begravningsbyrå AB Eskilstuna Lackforum AB Eskilstuna Plattsättning AB Essma Försäljnings AB Everfresh Group F-Secure AB Farm Frites Norden AB Fastining Group AB FHM Rekond & Bilservice AB Firma Öjvind & Helena Hallström Flaggskeppet AB Fluent Sweden AB Folke Berglund Ekonomikons AB Forsgrens Bilfynd AB Forsmans Skogsentreprenad AB Fotograf Fredriksson Fredal AB Fresks Försäljning AB Fri & Co AB Friska Hus AB Furusunds EL AB Fågel o Chark AB Färgbron Bifrost AB Färgtema Åkersberga Fömo Bygg AB Företagarnas Red byrå Tierp AB Företagsgruppen i Piteå AB Förvaltnings AB Civea G Henryssons Skogsavverkning Gallac AB Gardewik’s Bygg AB Geco Inredningar AB Gehab Kvalitetspåbyggaren AB Germatech AB Gert-Håkan Snickerier GKB City Städservice GL-Agenturer AB Global Fastighetsservice Gnistproduktion i Bromma AB Gotlands Gummifabrik AB Granlunds Måleri AB	Grantek AB Green Team Fastighetsservice Grundvattenteknik i Varberg AB Grävbolaget i Stockholm AB Grävfirma Jan Lundblad AB Gudö Lyft & Transport Gunnarssons Värme & Sanitet AB Gustafssons Bygg, Janne GVC AB Gylle Mec AB Gårö Plåtprodukter AB Gällivare El o Frys Gästrike Invist Göran Janssons Åkeri AB Göran Lundbergh Transport-GLT Göteborgs Elservice AB Göteborgs Fasadputs AB Göteborgs Handelsstål AB Götene Kyltransporter AB Hallvigs Reklam AB Hans Olson Plast AB Hansson & Törnblom Elteknik AB Hassela Skogsentreprenad AB Hassela Skogsprodukter AB Hasses Hyr & Maskin AB HBM He-Bo i Uppsala AB Hedareds Sand & Betong AB Hedlunds Pappersindustri AB Hellman Åkeri AB Hellmans Sba Verkstad AB Heltäckande Mattor AB Hemmälins Byggnads AB Henning Jansson Emballage AB Herrgårdstoppen AB Hiller Trävaror AB Hisstema AB Hjärtat Handen AB HMP Transport & Logistic AB Holmqvist Metall & Gravyr AB Holmströms Fastighets- förvaltning AB, M Hols Säg & Pall AB Hydrometer, AB Hydroscand Slang & Maskin AB Håkans Mink AB Håkma AB Hålmetoder KN AB Hälsinglands Materialåtervinning AB Höga Kusten Plåtslageri AB Höganäs AB IBE-Svets AB ICA Fontänen, Fagersta ICA Kopparhallen, Kopparberg ICA Kvantum, Borlänge ICA Kvantum Eslöv ICA Kvantum, Götene ICA Kvantum, Ljungby ICA Nära Bovall ICA Nära Vollsjö ICA Supermarket, Linköping ICA Öhmans i Lofsdalen AB Idealtransport AB IL Elektronik AB Ilsbo Tools AB IMB LAW Indufoor AB Industrirör Teknik i Gävle AB Industriunderhåll AB Innovaform AB Intertek Semko AB Invid Globen AB Isi Wissing AB J G Anderssons Söner AB Jannes Golv AB Je Ohlsén Åkeri AB Je-Gu Ventilations AB Jehab Städservice AB Jemttrailer AB Jensens Rör AB JH Spårservice AB Jiba Holding AB Johan Nilssons Ljud Ljusteknik Johanssons Gräv AB, Ingvar Jomå Svets AB Jonny & Tommy’s Schakt AB Josaclean I Stockholm AB JTS i Österskär AB Juristfirman Torphagen Grafström AB	Järfälla Låsservice AB Järniakedjan AB Jönköping Borstfabrik Ab K Rönnerfjälls Fukt & San. AB K Thullnérs Skogsentreprenad K-G Jonsson Åkeri Karamellkungen AB Karl-Erik Wegner Åkeri AB Karlit AB Karlsboda Redovisning & Konsult AB Karstorps Kvarn Kasthall Mattor o Golv Kema Storköksförsäljning AB Kempes El AB Kent Heijel Motorsport AB Kents Bilplåt AB Key Code Security AB Key It-Partner AB Keyes Billack KGC Verktyg & Maskiner AB KGM:s Skog AB Kihlman o Co AB Kinnvall G AB Kjell Jansson Åkeri Kjell Strand AB Kjell Strandberg Entreprenad KJK Lagerprodukter AB Kleenoil Sverige AB Knauf Danogips Gmbh Knåda Skogsvård Kohlswa Gjuteri AB Kominox AB Konditori Ambrosia AB Kongahälla Bilcity AB Konsulthuset A Andersson AB Kontorsutrustning i Borås AB Korvtjänst Kristianstads Boktryckeri AB Kristina K. Ståd I Borlänge AB Krossekonomi AB KSS Klimat o Styrsystem AB Kungälv's Fatrenovering Kvantum Bålsta Kylpartner i Stockholm AB Kälevall Konsult AB Källvikendörren AB Köttmästarna i Helsingborg AB L T Konsult L Å Lindhs Åkeri L. Bodéns Bygg AbB Labele AB Lagerstedt & Krantz AB Laholms Lito AB Lampbolaget A Häggroth AB Landskronavarvet AB Laray AB Largo AB Lasse Svenssons Frakttjänst Lastväxlartransport i Trestad AB Leadership Management Sweden AB Leaseplan AB Leffes Lack Leif Bolander & Co AB Leif Witasp AB Leman Int. System Transport AB Lemminkäinen Sverige AB Lena Elektriska Installation AB Lennart Ericsson Fastigheter AB Lennart Rowland Livs AB Liab Plåtbyggarna AB Liedholms Mekaniska Verkstad AB Life Concept AB Liljegrens Gräv Lilla Lugnet AB Lindbergs Ställningsmontage AB Lindén Lackering Lindqvist Åkeri Edsbyn AB Lindströms Elverkstad eftr AB Linköping Tank Transport AB Linotolgov Livs & Jourbutik i Ekilla AB LKV Bygg AB LL-Gruppen AB Logosol AB Lomma Bilverkstad, AB LR Konsult & Installation AB Lulle’s Bil & Smide AB Lundberg,Blom & Co, Byggn.Fa	Lundby Livs AB Lundins Värme AB Lunds Nya Bleck-& Plåtslageri AB Luxo Industri AB Lyft TeCh AB Länsförsäkringar Älvsborg Lönneberga Åkeri AB Ma Arkitekter AB Mangskog Transport AB Margaretas Allstäd o Hemservice AB Mariestads Bygg & Fastighetsservice AB Mark & Anläggningstjänst i Vaxholm AB Markanläggningar Jugge Larsson AB Maskin AB, A Fransson Maskingruppen AB, Staffanstorp Mats och Åsa Karlsson AB Lantbruk Mattkillarna i Göteborg AB Mattssons i Anderstorp AB Maxi ICA Stormarknad, Enköping Maxi Mat Svinesund MDK Bygg & Fastighetssanering Mellansvenska Ståd AB Memoteknlk AB Micoer-Data Miva Montage AB MLR Taxi Montage Service AB Montagetjänst Bodin & Co Morups Träindustri AB Mur & Bygg i Avesta Myrångens Plattsättning HB Mäklarhuset Selander & Karlholm Mälardalens Mur & Puts AB Märsta Dal Entreprenad HB Möbler & Slöjd AB Mönsterås Metall AB N J Innovation AB N-O Wassbergs Åkeri AB Nailit Byggservice i Lund Neava AB Niels Kjelsen Consulting AB Nikor AB Noco-Stolar AB Noj Serviceverkstad AB Nolans Mekaniska AB Norab AB Nordic Bake-Off AB Nordlunds Buss & Resebyrå AB Nordström & Karlsson EL AB Norrbottnens Mek & Rep AB Norrebo Träindustri AB Normalmstryckeriet AB NTC AB Nya Boxholms Maskiner AB Nya Trafikskolan Skaraborg Nätprojektering AB Nöjespalatset AB O. Carlsson AB OCAB Offecct Interiör AB Ola H Konsulting AB OLAB AB Olsson i Skövde AB Olsson Redovisning Olssons Bröd Onsalavillan AB Onsalavillan Byggvaror AB Oppboga Bruk AB Optodate Teknik AB Osafrakt AB Oscarsson Invest AB Oskarshamns Trafikskola P-A:s Transporter Pads Skandinavia AB Palm Åkeri AB K-E Pascal Entreprenad AB Pede AB Pemek, Peter Rönqvist P o G Woody Bygghandel Perssons Entreprenad AB Pille Repmakar’n PJ Bygg Plåt Modul i Mjölby AB Plåt-Modul AB	Plåtprodukter i St Mellby AB Pool-Guard inc AB Popeli Kransservice AB Procyon AB Qeep AB RDG Sverige AB Rekab Reverse Construction Svenska AB Richardsson Snickeri o Byggvaror AB Richardssons Verktygsservice AB Ringtjänst i Vårgårda AB Robustus Wear Components AB Rolf Kvists Åkeri AB Rolf's Kuggservice AB Rosendals Bygg AB Roslagens Värmemontage AB RP Kontorsmöbler Rågsvedens såg AB Rättviks Skrotaffär AB Rättviks Trappfabrik AB Rävgården Rörmontören Syd AB S Karosser AB Safe Transport AB Sargitum AB SB Persenner i Göteborg AB SCA Forest Products AB Scand Info AB Scandinavian Medicopter AB Scandinavian Safe Schakt & Planering A. Eriksson AB Scott Bader Scandinavia AB Sepab Fordonsprodukter AB Seppos Röjningsentreprenad AB Sepson AB SH Bygg, Sten & Anläggning AB Sharp Center Västerås AB SI Tech AB Sjöbacka Lantbruk www.islandsfisk.se Skantz Mekaniska Verkstad AB Skattebetalarnas Förening Skogsbyrån Skånsk Rör & Entreprenad Skånska Gas & VA Lagret AB SMG International AB Smycka Guldsmedjan Snickarlaget AB Solidor AB Solveigs Tryckeri Standardbox AB Stellins Möbler AB Stenes Mat o Catering Stjärn-Stans AB Stjärnbil i Sundbyberg HB Storstockholms Bärgrningstjänst AB Strokirk-Landströms AB Strålin o Persson AB Stråvalla Maskinstation AB Sture Larssons Måleri Stådmästarna i Sundsvall HB Sultan Konditori Sunco Food AB Sundbybergs Revisionsbyrå AB Sundqvist Industri AB Sunds Motormekaniska Suxé Skor & Djurtillbehör Svalson AB Sveba-Dahlén Group AB Sweed Björn Höjrup AB Svensk Fastighetsförmedling Svensk Flamskyddsteknik AB Svensk Handel & Produktion AB Svenska Kakel i Göteborg AB Svenska Räddningsfordon AB Svetshuset i Avesta AB Svexo Pappersmarknad AB SVG Industrier AB Sydlots AB Sydsvenska Häsogruppen AB Sydsvenska Ståd AB Sydåtervinning AB Sällebrätens Gruppbestad AB Söderala EL & Maskinteknik AB Sörens Billack AB Tankfull Uthyrning AB Taxi Östergötland Te Pe Munhygienprodukter AB Team G EL & VVS AB
--	---	--	--	---

Tegsnässkidan AB Tenneco Automotive Sverige AB Texotan AB TG Byggkonsult THK Service Thomas Johnson Idé o Formateljé AB Thomas Mansfeldt Åkeri Tiba Bygg AB Tidaholms Rostskydds Industri AB Tielman Sweden Tigerholm Innovation AB TM Kakel & Design i Gävle HB TN Butiksmontage AB TN Service AB Tomas Johansson Måleri	Tong Entreprenad AB Tormek AB Torslunda Lantbruksentreprenad Torvalla Bil AB Total El i Årsta AB Tradifood AB Trainparts Sweden AB Trampolinspecialisten i Stockholm AB Tranås-Jönköping Transport AB Tre Bindare AB Trollängens Bostad AB Tullinge Elektriska AB Tullspedition, AB Tumba Guld AB TYDAB	Tysslinge Åkeri AB Ulricehamns Bilexpo AB Ultra Fog AB Unikum Datasystem ABb Upplands Flis & Transport AB Ursinius Bygg & Ind Ståd AB Wackfelts Transport AB Wagenius Bygg Timmerhus AB Wallenkampf Byggnads AB Vallsta Bensin & Service AB Vanadis Gummi AB Veddige Åkeri AB Vejlas Transporter AB Ventilationsservice i Nyköping AB Verktygsmekano i Motala AB Vernäm Plast AB	Viking Toys AB V. Eliassons Last & Transport Vinunic AB Visby Cementvaru AB Viskans Skogsentreprenad AB VVS Konsult A Pierre VVS Montage i Bålsta AB VVS-Metoder AB Värmdö Miljöbygg HB Värmdö Motorteknik Värmematerial VVS AB Växjö Bokbinderi AB Westling Industri AB Widtsköle AB Willy's World Transport Service AB Yellow Register AB	Ytters Rörservice AB Zimmer Sweden AB Zwedberg Partners AB Züblin Scandinavia AB Åbergs Fastighetsförvaltning Åbergs VTC Parts AB Åke Björk Åkeri Åkeri AB Åkeritjänster i Gävle AB Åsele Taxi Samordning AB Åsunden Åkeri Ångeby AB Ölvermarks Holiday AB Örebro Express AB Ösmo Frakt AB Östlings Trafik AB Östlund Entreprenad
---	---	--	---	---

 Adlersons AB <i>FÖNSTERPUTS och RENGÖRING</i> Tel. 08-18 99 33 • Fax 08-19 91 27 • Ordernottagning kl. 8.00-16.00 Vretensborgsvägen 20 • Box 32012 • 126 11 Stockholm Bankgiro 746-4340 • Postgiro 60 41 81-8 Org.nr 556230-6919		Advokatfirman Fylgia KB		 Artek Företagskonsult AB	Andreas Stihl Norden AB										
		 Bil & Motorservice 023-70 59 40 FALUN PEUGEOT MITSUBISHI HYUNDAI		 BOK & TRYCK <i>...mycket mer än bara tryck!</i> Bollnäs Tel 0278-105 47 • Söderhamn 0270-172 95		Berg Propulsion AB									
		Blomsterlandet				Börje Jönssons Åkeri AB									
						Conny Persson Entr. AB		Creacon HKAB							
				Daros Piston Rings AB		Databyrån för Inform.beh. AB		DATEK Industrielektronik AB							
Driconeq Production AB						 Elektronik Mekanik AB Bastborregatan 7 721 34 Västerås Tel 021-13 45 80 Billet 070-535 67 90 Fax 021-13 45 51		 ELPLAN-GM <i>Kalkyl-Planering</i>		Entreprenad Håltagning AB					
 femtianian reklam & marknadsföring ab		Fluent Sweden AB				Expo-Transporter i Stockholm AB									
Folke Perforering AB		FordonsData Nordic AB				Hisstema AB		Homeenter AB		Hydrometer AB		 HÅLMETODER AB HÅLTAGNING & RIVNING • ☎ 08-87 81 32		Hörningsholms Godsförvaltning	
						Ica-Hallen Enskededalen		Ica-KVANTUM LANDVETTER		Industrigalv AB					
						 J&F ÅKERI & MASKIN		Jupiter Konditori							
Kents Bilplåt AB								Kamarina Restaurang		Komatsu Forest AB		Kristianstads Boktryckeri AB			
Krossekonomi AB		Betald annonsplats		Krageholm Drift AB		Betald annonsplats				Kårarvets Entreprenadservice					
															

Varm träkänsla utan underhåll

Den naturliga värmen i trä eller en lättskött stålyta. Crawford takskjutport g60 Dekor Wood-grain är en garageport för dig som vill ha både och. Porten har en dekoryta i ljus ek med trästruktur och finns i fyra dekormönster: Line, Trend, Style och Classic.

Crawford
GARAGEPORTAR

Ring 019-20 87 00 för att få mer information. Besök gärna vår hemsida www.crawfordgarageportar.se

Med din Crawford garageport får du mängder av valmöjligheter, säkerhet, kvalitet och lång livslängd på köpet.

SE HIT!

Hallå!.. Hallå där!..

Boka hos oss

Klostergatan 23, 703 61 Örebro.
Tfn: 019 / 672 16 02

www.citykonferenscenter.com

KARRIÄR. Kvinnliga företagare som fisken i vattnet.

FOTO: JUAN MONINO

Politiken, inte patriarkatet, bromsar jämställdheten

Det pågår i dag en intensiv debatt i Sverige kring kvinnors situation och möjligheter i karriären, men perspektivet är skevt. ”Diskriminerande samhällsstrukturer” anses leda till att kvinnor konsekvent lyckas sämre än män runtom världen.

Samtidigt antas Sverige automatiskt befinna sig i topp när det kommer till jämställdhet.

Den pessimistiska bilden är att kvinnor är svaga i Sverige och ännu svagare i resten av världen. Det är lätt att få en känsla av hopplöshet när man lyssnar på debatten.

Nima Sanandaji.

Men den bild som utmålas om kvinnor maktlöshet är för mörk. Om vi ser oss om i världen är det tvärtom tydligt att kvinnor, genom att satsa på arbete, utbildning och entreprenörskap, kommer allt längre.

Jämställdhetens janusansikte

Det är vad min forskning om kvinnors framgångar visar. Mina undersökningar behandlar även den svenska jämställdhetens janusansikte. Svenska kvinnor kom tidigt ut i arbete, men jobbar ofta i offentliga verksamheter där monopolsituationen leder till lägre löner och sämre karriärmöjligheter. Genom konstruktiva reformer kan politiken göra mycket för att öka kvinnors möjligheter på arbetsmarknaden.

Det finns många exempel på kvinnors framgångar runtom i världen som knappt lyfts fram i den svenska debatten. Inte många

känner exempelvis till att unga kvinnor i amerikanska storstäder som New York, Los Angeles och Chicago tjänar mer än unga män. Den genomsnittliga kvinnan i åldern 21–30 år som arbetar heltid i New York har en årsinkomst som är motsvarande 40 000 kronor högre än en heltidsarbetande man i samma ålder. Heltidsarbetande kvinnor i 31–40 års ålder i New York har inte gått om männen i inkomst, åtminstone inte ännu, men de har kommit ikapp dem.

Denna trend beror i stor utsträckning på att unga kvinnor i storstäder satsar på utbildning och karriär. Ifall man skalar bort effekten av att kvinnor tillbringar mera tid med barn och familj är det tydligt att det finns gott om möjligheter för amerikanskor att slå sig fram på arbetsmarknaden. Bland amerikaner som aldrig har gift sig, inte har barn och som befinner sig i åldrarna 40–64 år (och därmed kan antas inte planera för framtida barn) är den årliga inkomsten för män 40 000 dollar, för kvinnor 47 000 dollar. Möjligheter för unga kvinnor återfinns även på vår sida av Atlanten. RSM Erasmusuniversitetet i Rotterdam har funnit att kvinnliga studenter som tar MBA-examen går in på betydligt högre löner än manliga studenter.

I Sverige är kvinnor motiverade att göra karriär. Men i och med att så många kvinnor arbetar inom vårdande yrken som omfattas av offentliga monopol så är möjligheterna till lönekarriär och företagande begränsade.

Arbetar inom offentlig sektor

International Labour Office noterar att Sverige har en ovanligt könsindeldad arbetsmarknad samt att detta sammanhänger med att kvinnor i så stor utsträckning arbetar inom offentlig sektor. De offentliga monopolerna inom kvinnodo-

minerande sektorer som vård, utbildning och omsorg leder även till att vi befinner oss i botten jämfört med övriga europeiska länder när det kommer till kvinnors företagande.

Andelen kvinnor av Sveriges företagare har faktiskt minskat de senaste 20 åren! Andelen kvinnliga chefer i Sverige är 29 procent, jämfört med 51 procent i USA.

Ifall vi ska öppna upp för kvinnors möjligheter att göra karriär och driva företag måste en rad systemfel i Sverige repareras:

► Vi måste tillåta entreprenörskap och kundvalsmodeller inom traditionell offentlig sektor.

► Vi måste göra det lättare att köpa tjänster som sparar tid och gör det lättare att kombinera karriär med familjeliv.

► Vi måste sänka skatterna på arbete och åtgärda den rigida arbetsmarknaden. Dessa system drabbar hela ekonomin, men i större utsträckning den relativt kvinnodominerade tjänstesektorn jämfört med den mansdominerade tillverkningsindustrin.

Kvinnors karriärmöjligheter

Reformarbetet är viktigt och nödvändigt för att frigöra den kraft som finns i kvinnors företagande och karriärmöjligheter. Det är också viktigt att nyansera den mörka bild som finns kring kvinnors möjlighet att ta sig fram i arbetslivet. Genom att upplysa om den positiva globala utvecklingen kan vi signalera till inte minst unga svenskor att det finns gott om möjligheter för kvinnor att genom utbildning, arbete och företagande ta sig fram i världen.

NIMA SANANDAJI som på uppdrag av Den Nya Valfärden skriver boken ”Jämställdhet inom räckhåll – om kvinnors framsteg i arbetslivet”.

Företagarklimatet avgörande för framtiden

Det borde ha varit förstasidesstoff. Stora rubriker. TT-material med spridning som björkpollen en majdag. Uppgifterna om att socialdemokratiskt styrda kommuner oftare har problem med växande nota för ekonomiskt bistånd (före detta socialbidrag) än kommuner där moderaterna har majoritet.

I stället blir den en artikel i DN:s ekonomidel. Kriget i Georgien dominerar, av förstäliga skäl, nyhetsflödet. Om det inte varit så oroligt på den utrikespolitiska arenan hade förmodligen riksdagskvinnan Annas König Jerlmyrs undersökning toppat nyhetsagendan. Det är jag övertygad om.

König Jerlmyr (m) lät Riksdagens utredningstjänst undersöka hur det förhåller sig med kostnaderna ute i kommunerna för ekonomiskt bistånd. Den visar att socialdemokratiskt styrda kommuner mer frekvent har problem med ökande kostnader för bidrag än moderata kommuner.

Oppositionen har med en druckens envishet länge hävdat att kostnaderna för ekonomiskt bistånd ökat under Alliansregeringen. Men sanningen är att de har i stort sett varit oförändrade sedan år 2002 och under första kvartalet i år skedde faktiskt en minskning med 4 procent. Under årets början hade 123 kommuner en ökning av kostnaderna och 157 kommuner fick minskade kostnader för ekonomiskt bistånd.

VID EN NÄRMARE GRANSKNING framkommer att av de kommuner som fått ökade kostnader för socialbidrag förekommer det 37 stycken kommuner med moderat kommunstyrelseordförande och 56 kommuner med socialdemokratisk kommunstyrelseordförande. Undersökningen visar också att socialbidragsberoendet ökar snabbare i socialdemokratiskt styrda kommuner jämfört med moderata kommuner (cirka 12 procents ökning för s-kommuner och cirka 7,8 procent för m-kommuner).

De som sitter på den politiska makten avgör hur mycket en kommun satsar på företagande och entreprenörskap.

(S) påstår ständigt i debatten att kostnaderna för ekonomiskt bistånd ökat sedan Alliansregeringen kommit till makten, jag visste att det inte var hela sanningen. Jag hade en känsla av att (s) är sämre på att minska utanförskapet på kommunal nivå. Min magkänsla visade sig vara riktig.

Ella: Blev du förvånad?

Anna: Nej, det stämde ganska väl med mina aningar. Det som överraskade var ökningstakten i s-kommuner gällande biståndsutbetalningar.

Ella: Vad är din förklaring till att det skiljer sig vilken politiskt ledning kommunen har?

Anna: De som sitter på den politiska makten avgör hur mycket en kommun satsar på företagande och entreprenörskap. På så sätt sätts den politiska ledningen på prov. Enligt min mening för helt enkelt (m) en mer företagervänlig politik än (s). Socialdemokraterna har misslyckats kapitalt med sin arbetslinje. De har svikit människor som försatts i utanförskap. De lämnade ett arv där människor inte var delaktiga i samhället. Jag menar att mycket av den s-politik som fördes nationellt före 2006 hänger kvar i kommuner med s-majoritet.

Vi politiker måste förklara att tryggheten inte sitter i bidragspaket utan i att ha ett arbete. Vi människor är ju trygghetssökande och man frågar sig vad händer nu när konjunkturen vänder. Jag vill förmedla att trygghet är att ha ett arbete och att kunna leva på sin lön. Här spelar företagarklimatet i en kommun en helt avgörande roll.

Ella: Hur tror du att oppositionen hanterar dessa uppgifter?

Anna: Tyvärr kommer de nog att nonchalera dem. Det jobbbråds slag som (s) nu sjösatt borde mynna ut i självkritik. Jag skulle uppmana dem att granska varför bidragsberoende ökar i kommuner med s-majoritet.

Ella Bohlin

ledamot av partistyrelsen, kd

HÅLLER ETT ÖGA PÅ DIG. Svensken blir allt mer övervakad i samhället i dag.
FOTO: JEFFREY BLAKEMORE

Kampen mot storebrorssamhället

Pär Ström ständigt i hetluften

I två år har Pär Ström varit medarbetare vid Den Nya Valfärden och han brinner för att bevara den personliga integriteten.

Ingen kan i dag ha undgått den mediastorm som FRA-debatten drivit upp. Starkare än stormen Gudrun och definitivt mer långvarig.

Pär Ström syns ofta och mycket på debattsidor och tv-soffor och han är orolig över utvecklingen av storebrorssamhället.

Du hävdar att motståndet mot övervaknings-samhället måste skärpas, varför?

– Storebror laddar om för nya attacker och då måste motståndet vara starkt från början. Det finns ett antal områden där övervakningen kommer att utvidgas. Bilkörning är ett. Snart kommer staten att ha automatisk övervakning över var vi kör om vi inte ser upp. Det finns teknologier för att övervaka samtliga bilar läge och fart, GPS, kameror med automatisk nummerplåtsinläsning och bilmonterade radiosändare.

Storebror gör sina framstötar

Som så ofta används olika vällovliga syften som murbräcka när Storebror gör sina framstötar.

Fartövervakning för att minska olyckorna, miljö- och trängselvinster genom rörliga skatter, snabbare ambulansutryckning och mycket mer. Men priset för den ökade övervakningen är för högt anser Pär Ström.

I Storbritannien byggs nu till exempel ett omfattande system som lagrar alla bilar rörelser i två år.

Tecknen är tydliga på att även Sverige rör sig mot bilövervakning och inom kollektivtrafiken har man med hjälp av de nya elektroniska resekortet börjat lagra människors resor.

TAR STRID. "Ju tidigare vi tar striden mot nya integritetshot, desto större är chansen att vinna", säger Pär Ström.
FOTO: ANN EK

I övervakningsivern glömmer man bort att värdera den personliga integriteten som tillmäts ett nollvärde.

Varför är du så engagerad?

– Jag vill inte leva i ett samhälle där digital teknik används för att övervaka människors vardag. Jag vill inte att okända människor kan läsa min e-post eller mina sms, när jag senast körde till snabbköpet eller om jag tog bussen. Inte för att jag har något att dölja utan för att det är mitt liv, mitt privatliv.

Vad är viktigast i kampen mot Storebror?

– Vi vanligt folk får inte fastna i enskilda sakfrågor, som FRA-lagen till exempel utan vara mycket uppmärksamma på att se helheten. Hur övervakningssamhället smyger sig in på området efter område. Ju tidigare vi tar striden mot nya integritetshot, desto större är chansen att vinna.

ELIZABETH ZAAR

Läs mer: Den Nya Valfärden har publicerat fyra rapporter av Pär Ström: Integritetens lilla röda, Med storebror i byxfickan, Med storebror i uppfinnarverkstan och Med storebror i baksätet. Dessa och en del annat om integritet finns på www.dnv.se/podcast

Invandrarnas framgång i Sverige

Invandringen till Sverige är omdebatterad och det är svårt att få uppehållstillstånd. För dem som klarat sig genom nålsögat och ska integreras i det mångkulturella Sverige gäller att politiker och myndigheter i grunden är välvilliga. Nykomlingarna ska ha samma tillgång till samhällets resurser och möjligheter som infödda svenskar.

Trots ambitionerna går det inte bra med integrationen och mångkulturen.

Folkpartiet har under ett antal år redovisat de bostadsområden i Sverige som kännetecknas av

"utanförskap" utifrån tre indikatorer:

► Sysselsättningsnivån för invånarna i åldrarna 20–64 år ligger under 60 procent.

► De som klarade grundskolans kunskapsmål var färre än 70 procent.

► Deltagande i kommunval under 70 procent.

1990 fanns det tre sådana bostadsområden i Sverige. I den rapport som Folkpartiet sommar 2008 lagt ut på sin hemsida redovisas 156 sådana områden.

40 procent bor i utanförskap

Mest skrämmande är utvecklingen i Malmö där hela 40 procent av invånarna bor i "utanförskapsområden". Det är liktydigt med 106 000 av Malmö

Professor Karl-Olov Arnstberg bedriver samhällsorienterad forskning i etnologi.

270 000 invånare! En majoritet av dem är invandrare.

Förklaringen till denna inte särskilt hoppingivande utveckling påstås ofta vara att Sverige skulle vara ett rasistiskt samhälle som inte släpper in nykomlingarna. Det gäller allt från jobb till krogar. Däremot talas det inte lika

ofta om nykomlingarnas möjlighet att ta ansvar för sina egna liv. Invandrarna beskrivs som offer. De är svaga, oförmögna till handling och ständiga förlorare i en mer eller mindre permanent konflikt med svenskarna.

Vad som endast undantagsvis syns i media är att det finns gott om invandrare som inte behöver myndigheternas stöd, som rent av aktar sig.

Hittar jobb på egen hand

De startar företag och hittar jobb på egen hand. På Den Nya Valfärdens uppdrag gör jag intervjuer med invandrare som haft framgång med sina svenska liv, alltifrån enmansföretagare till ledare av företag med flera hundra miljoner kronor i omsättning.

Vad är det som gör att de lyckats där så många andra misslyckats? Resultatet redovisas vid årsskiftet när alla intervjuer är gjorda. Redan nu är det emellertid tydligt att invandrades framgång i Sverige handlar om att lära sig behärska den svenska kulturen.

Utsatta områden

Det gör man genom att umgås med svenskar. En företagare som byggt upp en mångmiljonindustri ansåg till och med att det borde vara förbud för nykomlingar att bosätta sig i storstäderna, i synnerhet i så kallade utsatta områden. Det var i småstäder de kunde få det stöd och den hjälp de behövde för att lära sig Sverige.

KARL-OLOV ARNSTBERG

FORMA SITT LIV. När jag blir stor tänker jag bestämma själv.

FOTO: MATTHEW DULA

Ökad medborgarmakt

Sverige hade fram till förra året världens högsta skatter. Det offentliga tar varje år in motsvarande hälften av allt som produceras i landet under ett år.

Motivet sägs vara att ge trygghet och välfärd till alla samt att utjämna skillnader mellan fattig och rik. Men faktum är att dessa argument inte håller.

I Sverige får miljonärer barnbidrag, gratis skolgång och statligt finansierad sjukersättning. Detta samtidigt som vi har tusentals hemlösa; när välfärden riktar sig till alla kommer de svaga i skymundan.

Styra människors beteende

I dag går fyra av fem välfärds-kronor till någon annan än den fattigaste femtedelen av befolkningen.

Faktum är att denna fattigaste femtedel får mindre välfärd än både den näst fattigaste och mittemfemtedelen.

Den generella välfärdsstaten handlar alltså inte primärt om att ta från de rika och ge till de fattiga, utan om att ta från de medel-

Fredrik Segerfeldt.

rika för att sedan ge tillbaka till samma människor, när de betar sig som politikerna vill.

Endast två av tio skatte-kronor fördelar välfärd till andra.

I stället handlar det om att styra människors beteende, vilket ger uttryck för en syn på människan som oförmögen att ta ansvar för sitt eget liv.

Den generella välfärdsstaten har tagit ifrån människor en stor del av möjligheten att forma sitt eget liv på en rad olika sätt.

Några exempel:

■ Vill du vara hemma med barnen kan du inte det, för dina pengar har tagits ifrån dig för att finansiera en dagisplats. Och vill du inte utnyttja

den får du inte pengarna tillbaka. Staten har därmed i praktiken valt åt dig och din familj var dina barn ska tillbringa dagarna.

■ Vill du köpa en egen försäkring mot inkomstbortfall på grund av sjukdom kan du inte det, för de pengarna du skulle kunna använda till det har du redan betalt i skatt. Staten har bestämt exakt hur din försäkring ska se ut, hur hög både premien och ersättningsnivån ska vara. Den som har andra preferenser har bara att rätta in sig i ledet.

Orättfärdigt system

Detta är orättfärdiga system. Har man rätt att välja vem som ska styra landet, är man också förmögen att ta beslut om den egna och familjens trygghet.

Dessa idéer kommer Den Nya Välfärden att utveckla och kommunicera under de kommande två åren.

Huvudbudskapet är att vi bör ge tillbaka människor möjligheten att forma sina liv – en rejäl maktöverföring, från politiker till medborgare.

FREDRIK SEGERFELDT
projektledare Den Nya välfärden

Sluta mingla och gör något för företagarna!

Våras försökte jag deklarerera utan hjälp. Det blev bakläxa direkt: nya blanketter, nya samtal med Skatteverket och nya promenader till postlådan. Och då har jag bara en enskild firma som omsätter begränsade belopp. Lyxproblem jämfört med vad andra går igenom, jag vet.

En bekant hjälper relativt nyanlända flyktingar att driva eget och fylla i blanketter i en kommun utanför Stockholm. Hon berättar att de tror att hon skojar när de får höra om våra skattenivåer. "De tror inte att de ska klara det!", säger hon. Jag tänker att de kan ha rätt. En annan bekant från samma kommun berättar att det finns folk i min ålder, jag är trettio om två år, som saknar bankkonton. De har aldrig brytt sig om att skaffa ett: de är svenska medborgare, uppväxta här, men lever mer eller mindre osynligt bortom den vita marknaden. Varje sig de är arbetstagare eller företagare.

JU KRÅNGLIGARE ETT SYSTEM ÄR, desto fler människor får vi som ställer sig utanför. Visserligen gullas det med företagare som aldrig förr, och mest gullas det med minoritetsgrupper som ska starta eget för att bättra jämställdhets- och jämlikhetsstatistiken över företagare. För att "peppa" kvinnor har näringsministern exempelvis lanserat ambasadörer, hundratals frivilliga företagande kvinnor, som på sin lediga tid ska vara mentorer åt andra kvinnor. På Näringsdepartementets hemsida – med bilder på leende och slitande kvinnor – ser projektet ut att vara en omfattande uppgift från regeringens sida.

Men för det första: varför ska kvinnor hjälpa just andra kvinnor? Finns det något särskilt kvinnor behöver hjälp med? Läser just kvinnor blanketter på samma sätt? Och för det andra: tycker näringsministern inte att företagare redan sliter med uppgifter – administration av en massiv byråkrati – utan att få betalt?

Vad Olofsson borde ägna all sin tid på jobbet åt är i snarare få bort var enda onödig blankett, regel och skatt. Det är illa som det är: varje anställd kostar småföretagare ett par hundratusen kronor om året i byråkrati och skatter (Näringslivets regelnämnd). En majoritet av småföretagarna lägger ner flera timmar i veckan på administration. De flesta tycker också att situationen är oförändrad under de senaste åren, nästan lika många upplever en försämring (Nutek, 2008). Många företagare jobbar fortfarande tio timmar eller mer om dagen.

HUR SVÅRT SKA DET VARA att ringa in problemen och lösa dem? Det verkar inte intressera politiker det minsta, från höger till vänster. Socialdemokraterna erbjuder å sin sida "kreativ ekonomi" med riksdagsledamoten Luciano Astudillo, som mycket väl kan bli minister i en kommande regering. Enligt honom ska alltså företag "stöttas", exempelvis med stipendier (läs: få bidrag). Som om vi lider brist på bidrag och påhittiga politiker som tror sig göra underverk för ekonomin.

Det är förstås roligare att driva fiffiga nätverksprojekt och leka kreativ ekonomi, än att förenkla företagande. Men om utanförskapet oroar, varför låtsas att det regnar när människor lever sina liv utanför det ekonomiska samhället? Och fråga kvinnorna i näringsministrarnas nätverk om deras största behov är att mingla, eller helt enkelt de förenklingar som alla företagare har tjatat om i alla år. Dessa klappar på huvudet som politiker gärna delar ut, kan vi däremot leva utan.

Sakine Madon

frilansjournalist

Den Nya Välfärdens arbete för en sund konkurrens och ett bättre företagarklimat är aktuella och viktiga frågor för Sverige. Företagarombudsmannens arbete sätter fokus på orättvisor och felaktigheter och uppskattas därför av företagarna i landet”.

MICHA VELASCO, Företagarombudsman, Den Nya Välfärden

”Årets tjat i punktform”

För fem år sedan, i denna tidning och på denna sista sida, samtalade jag med Fredrik Reinfeldt. Reinfeldt presenterades som ”snart ny moderatledare”. Han hade varit på rundresa i Sverige och träffat företagare. Rubriken som löd ”Företagarfrågorna måste upp på dagordningen!” sammanfattade den blivande statsministerns budskap. Här följer några utdrag:

Fredrik: (Gnosjö-upproret mot tredje sjuklöneveckan) beror nog inte bara på sjuklöneveckan. Sjuklöneveckan var bara droppen. Nu har det gått för långt, tycker Sveriges företagare ... Företagarfrågorna står inte på dagordningen. I senaste valet handlade det bara om vård, skola, omsorg ... Det är bland annat därför jag rest runt bland företag. Vi politiker måste ha direktkontakt med företagare.

Patrik: Vad tänker du göra åt företagarnas situation?

Fredrik: Vi måste ta fram ett färdigt program för de första 100 dagarna för en borgerlig regering. Och så måste vi ha en plan för vad som ska komma senare.

Patrik: Ta något konkret exempel!

Fredrik: Tre skatteförändringar som ska komma direkt är att slopa 3:12-reglerna ...

Patrik: Menar du verkligen slopa? En del moderater man träffar talar om att ändra eller lindra?

Fredrik: Jag anser att de bör slopas. Sedan ska förmögenhetsskatten bort och dessutom arvs- och gåvoskatterna ... Sedan behöver vi se över skattesituationen för kvalificerad arbetskraft. Då handlar det om värnskatten och den statliga inkomstskatten. Och så en del förändringar i arbetsrätten, till exempel förlängd provanställning.

KLOK KILLE, DEN DÄR Reinfeldt, tänkte jag efter samtalet. Han förstår Sveriges företagare. När han sitter vid spakarna blir det andra bullar!

Så här fem år senare kan man konstatera att det kanske inte blev precis så i varje detalj, i varje fall inte hittills. (s)-regeringen kom före med att ta bort arvs- och gåvoskatterna. 3:12-reglerna, troligen det största enskilda krånglet för Sveriges företagare, är fortfarande kvar (kanske för att (s)-regeringen gjorde om dem så att vissa, mer framgångsrika företagare, fick extra fina skattelättnader). Samma med värnskatten, den statliga inkomstskatten och provanställningen.

IBLAND FÅR JAG HÖRA av borgerligt sinnade företagare att det är fel att kräva saker av regeringen eftersom den är bättre än den föregående. Må vara, men det har inte med saken att göra. De som manar till saktmod och stillatigande har inte förstått politikens natur.

Politikernas uppgift är att lösa problem. Problem hörs. Intressen som kräver och klagar är problem, desto större ju viktigare intresse och högre tonläge. Intressena måste helt enkelt

FOTO: ANNEK

kräva för att få sina önskemål tillgodosedda. Om man är tyst gör man sig till ett icke-problem och blir undansorterad. Det är som med reklam; om man vill något måste man höra av sig. Trist, men så är det.

SLUTSATSEN ÄR ATT MAN kanske inte ska gnälla på alliansregeringen, men man ska tjata. Därför tjar vi. Här är årets tjat i punktform:

- Sätt upp företagarfrågorna på dagordningen. Säg och visa att ni verkligen menar allvar med löftena om ett bättre företagarklimat.
- Halvera arbetsgivaravgifterna för alla företag, åtminstone upp till en lönesumma på 3 mkr motsvarande ungefär tio anställda.
- Förläng provanställningen.
- Slopa 3:12-reglerna.
- Gör det lättare att säga upp personal. Om det blir lättare att avskeda törs företagare anställa oprövade personer. Det minskar utanförskapet.
- En veckas sjuklön i stället för två. Om staten anser att den som är sjuk ska ha lön bör den betala för det själv, inte tvinga företagen att betala. Den företagare som är sjuk kan för övrigt inte få någon sjuklön på andras bekostnad.
- Sätt fart på den utlovade avregleringen.

Är det allt? Absolut inte, men börja med det så kan vi tjata lite mer nästa år.

Patrik Engellau

PATRIK ENGELLAU
Ordförande, Stiftelsen Den Nya Valfärden